

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНБАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ГЕРМАНСЬКОЇ ТА СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

І.Б. Коротяєва

**ПРАКТИКУМ З МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ
АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ**

*Для студентів-магістрантів філологічного факультету
спеціальності 014.02 Середня освіта
(Мова та література (англійська))*

Рекомендовано до друку
на засіданні Вченої ради
Донбаського державного
педагогічного університету,
протокол № 10 від 29.06.2017 р.

СЛОВ'ЯНСЬК : ДДПУ, 2017

УДК 378.016:811.111(075.8)

К 687

Рецензенти:

Л.Т. Тишакова, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри іноземної філології (Краматорський економіко-гуманітарний інститут);

О.В. Радзівська, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов (Донбаський державний педагогічний університет).

Коротяєва І.Б.

К 687

ПРАКТИКУМ З МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ : для студентів-магістрантів філ. ф-ту спец. 014.02 Середня освіта (Мова та література (англійська)) / І.Б. Коротяєва; М-во освіти і науки України, ДДПУ. – Слов'янськ : Видавництво Б. І. Маторіна, 2017. – 104 с.

У навчально-методичному посібнику представлені методичні рекомендації до практичних занять з курсу «Методика викладання англійської мови у вищій школі» з урахуванням сучасних досліджень і «Загальноєвропейських Рекомендацій».

До кожної теми формулюються цілі та питання для опрацювання, визначаються практичні завдання, пропонуються базова та додаткова література, матеріали для самоконтролю. Навчально-методичний посібник включає приклади тестових завдань, орієнтовних екзаменаційних питань та додатки, в яких подається інша корисна інформація.

Призначається студентам-магістрантам мовних спеціальностей, учителям і викладачам англійської мови.

УДК 378.016:811.111(075.8)

© Коротяєва І.Б., 2017

© ДДПУ, 2017

Затверджено на засіданні кафедри германської та слов'янської філології (пр. № 11 від 18 травня 2017 р.)
Затверджено на засіданні Вченої ради університету (пр. № 10 від 29.06.2017 р.)

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	5
ЧАСТИНА I.....	6
Тема 1. Система навчання ІМ студентів мовних спеціальностей у вищих навчальних закладах.....	6
Тема 2. Формування мовної (фонетичної, граматичної та лексичної) компетентності	10
Тема 3. Формування мовленнєвої компетентності в аудіюванні, говорінні, читанні та письмі	17
Тема 4. Формування лінгвосоціокультурної та професійно-орієнтованої комунікативної компетенції у студентів мовних спеціальностей.....	27
Тема 5. Практичне заняття як основна форма навчально-виховного процесу з іноземної мови (англійської). Планування навчального процесу з іноземної мови (англійської)	31
Тема 6. Шляхи інтенсифікації навчального процесу з іноземної мови (англійської). Самостійна позааудиторна робота з іноземної мови (англійської)	36
Зразки підсумкових тестів.....	42
Орієнтовні екзаменаційні питання.....	54
ЧАСТИНА II.....	58
Додаток 1. Визначення компетенцій	58
Додаток 2. Як співвідносяться рівні володіння загальнонавчальною і професійно орієнтованою ІМ з етапами навчання у ВНЗ?.....	60
Додаток 3. Основні британські іспити, дипломи/сертифікати для вчителів англійської мови як іноземної	62
Додаток 4. Типологія вправ.....	64
Додаток 5. Типи і види інтегрованих ПЗ у мовному ВНЗ.....	65
Додаток 6. Year-by-year distribution of topics and topic areas ..	67
ЧАСТИНА III	72

Методичні рекомендації з проектної роботи (PROJECT WORK GUIDE).....	72
Англійсько-український глосарій термінів з методики навчання іноземних мов і культур	90

ПЕРЕДМОВА

Методика викладання іноземної мови у вищій школі – одна із базових дисциплін, що вивчається здобувачами ступеня вищої освіти «магістр» спеціальності 014.02 Середня освіта (Мова та література (англійська)). Сучасний етап розвитку методичної науки пов'язаний із зверненням до міжкультурної парадигми дослідження процесів навчання та вивчення мов і культур, що зумовлює необхідність переосмислення сутності сучасних підходів, цілей, змісту, принципів, способів, прийомів і засобів навчання. Певних змін зазнали і функціональні обов'язки викладача іноземної мови, який має стати ініціатором і організатором міжкультурної взаємодії студента з носієм мови, яка вивчається. Для успішної реалізації своїх функцій викладачу необхідно володіти методичною професійно орієнтованою компетенцією на необхідному рівні.

Запропонований посібник з методики викладання англійської мови у вищій школі – це особиста програма методичної підготовки. Вона допоможе чітко уявити особистість сучасного викладача іноземної мови (англійської), усвідомити сутність сучасних методичних явищ і набути практичних умінь навчання іншомовної культури.

Зміст навчально-методичного посібника відповідає основним розділам навчальної програми з методики викладання англійської мови у вищій школі, орієнтованої на підготовку викладача іноземних мов і культур. За сучасних реалій викладач ІМ вирішує нові професійні завдання: аналіз і вибір стратегій та технологій навчання ІМ; інтеграція автентичних матеріалів у освітній процес ІМ; управління когнітивними і комунікативними діями тих, хто навчається; інтерпретація соціокультурних феноменів; розроблення нових видів вправ і завдань тощо.

Навчально-методичний посібник допоможе студентам-магістрантам філологічного факультету вдосконалити свою методичну компетентність та сприятиме розширенню лінгводидактичного кругозору.

ЧАСТИНА І

Семінарські заняття №1-2

Тема 1. Система навчання ІМ студентів мовних спеціальностей у вищих навчальних закладах

Мета: набути теоретично обґрунтованого уявлення про систему навчання іноземної мови студентів мовних спеціальностей та оволодіти методичними вміннями, необхідними для роботи з нормативними документами і навчально-методичними комплексами з англійської мови у мовному вищому навчальному закладі

Обсяг навчального часу 4 години

Обладнання: конспект лекцій, схеми та таблиці, дидактичний матеріал, проєктор, відеоматеріали

План заняття:

1. Система навчання іноземних мов та її підсистеми.
2. Основні підходи до навчання іноземних мов.
3. Цілі навчання ІМ студентів мовних спеціальностей та визначення основних компетенцій.
4. Компоненти змісту навчання ІМ у вищому навчальному закладі.
5. Загальнодидактичні та методичні принципи навчання ІМ.
6. Основні методи навчання ІМ у сучасній методиці.
7. Сучасні засоби навчання ІМ у вищих навчальних закладах.
8. Організаційні форми навчання ІМ у вищому навчальному закладі.

Література:

1. Бориско Н.Ф. Концепция учебно-методического комплекса для практической языковой подготовки учителя немецкого языка. –

- Киев.: Изд. центр КГЛУ, 1999. – 268 с.
2. Гальскова Н.Д. Современная методика обучения иностранным языкам. – М.: Аркти, 2004. – 192 с.
 3. Гальскова Н.Д., Гез Н.И. Теория обучения иностранным языкам. – М.: Изд. центр «Академия», 2008. – 336 с.
 4. Гришаева Л.И., Цурикова Л.В. Введение в теорию межкультурной коммуникации. – М.: Изд. центр «Академия», 2007. – 333 с.
 5. Караулов Ю.Н. Русский язык и языковая личность. – М.: Наука, 1987. – 236 с.
 6. Красных В.В. Этнопсихоллингвистика и лингвокультурология. – М.: Гнозис, 2002. – 284 с.
 7. Ляховицкий В.М. Методика преподавания иностранных языков. – М.: Высшая школа, 1981. – 159 с.
 8. Маслова В.А. Лингвокультурология. – М.: Академия, 2001. – 208 с.
 9. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах/ Кол. авторів під керівн. С.Ю.Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2002. – 238 с.
 10. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін./ за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2013. – 590 с.
 11. Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції: курс лекцій: [навч.-метод. посібник для студ. мовних спец. осв.-кваліф. рівня «магістр»]. – Бігич О.Б., Бориско Н.Ф., Борецька Г.А. та ін. / за ред. Ніколаєвої С.Ю. – К.: «Ленвіт», 2011. – 344 с.
 12. Ніколаєва С.Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов. – К.: Ленвіт, 2008. – 285 с
 13. Пассов Е.И. Коммуникативный метод обучения иноязычному говорению. – М.: Просвещение, 1985. – 208 с.
 14. Пассов Е.И. Методика как теория и технология иноязычного образования. – Елец: ЕГУ им. И.А.Булнина, 2010. – 543 с.

15. Полат Е.С. (ред.) Новые педагогические и информационные технологии в системе образования. – М.: Изд. центр «Академия», 2002. – 272 с.
16. Сафонова В.В. Изучение языков международного общения в контексте диалога культур и цивилизаций. – Воронеж: Истоки, 1996.- 237 с.
17. Сафонова В.В. Коммуникативная компетенция: современные подходы к многоуровневому описанию в методических целях. – М.: Евршкола, 2004. – 236 с.
18. Соловова Е.Н. Методика обучения иностранным языкам: базовый курс. – М.: АСТ: Астрель, 2008. – 238 с.
19. Соловова Е.Н. Методика обучения иностранным языкам: Продвинутый курс. – М.: АСТ: Астрель, 2008. – 272 с.
20. Тер-Минасова С.Г. Язык и межкультурная коммуникация. – М.: СЛОВО/SLOVO, 2000. – 262 с.
21. Халеева И.И. Основы теории обучения пониманию иноязычной речи (подготовка переводчика). – М.: Высш. школа, 1989. – 238 с.
22. Шамов А.Н. (отв.ред.) Методика преподавания иностранных языков. – М.: Восток – Запад, 2008. – 253 с.
23. Щукин А.Н. Лингвометодический энциклопедический словарь. – М.: Астрель: АСТ: Хранитель, 2007. – 746 с.
24. Щукин А.Н. Обучение иностранным языкам: теория и практика. – М.: Филоматис, 2006. – 480 с.
25. Щукин А.Н. Современные интенсивные методы и технологии обучения иностранным языкам. – М.: Филоматис, 2008. – 187 с.
26. Byram M. Teaching and assessing intercultural communicative competence. – Clevedon: Multilingual Matters Ltd., 1997. – 121 p.
27. Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessing. – Strasbourg: CUP, 2001. – 476 p.
28. Friebel A. Autonomy and learner-centred curriculum. National institute for curriculum development. – Hague, АСТ, 1999. – 70 p.
29. Hadfield J., Hadfield Ch. Introduction to teaching English. – Oxford Univ.Press, 2008. – 176 p.

30. Harmer Jeremy. The Practice of English Language Teaching (Longman Handbooks for Language Teaching) / Jeremy Harmer. – Pearson Longman; 5th Revised edition, 2015. – 446 p.
31. Lusting M.W., Koester J. Intercultural competence. Interpersonal communication across cultures. – Longman, 1999. – 401 p.
32. Richards Jack C. Approaches and Methods in Language Teaching / Jack C. Richards, Theodore S. Rodgers. 3rd Edition. – Cambridge Univ.Press, 2014. – 171 p.

Основні завдання для засвоєння навчального матеріалу та поточного контролю:

1. Ознайомтеся з основними компонентами системи навчання ІМ студентів мовних спеціальностей.
2. Вивчіть термінологію з проблеми.
3. Навчіться:
 - визначати характерні ознаки різних підходів до навчання ІМ у сучасній методиці;
 - аналізувати і формулювати цілі навчання ІМ;
 - характеризувати рівні володіння АМ за Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти;
 - характеризувати зміст навчання ІМ;
 - зіставляти принципи навчання ІМ;
 - визначати найбільш ефективні методи і засоби ІМ;
 - аналізувати структуру і зміст сучасних підручників і навчально-методичних комплексів з англійської мови для студентів мовних спеціальностей.
4. Виберіть два підручники англійської мови для студентів мовних спеціальностей вищих навчальних закладів та складіть порівняльний аналіз.

Завдання і питання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте особливості системи навчання ІМ.
2. Поясніть, як ви розумієте поняття «вторинна мовна особистість».

3. Наведіть приклади практичної, розвивальної, освітньої і виховної цілей навчання ІМ.
4. Визначте принципову різницю між мовною і мовленнєвою компетенціями.
5. Назвіть і проаналізуйте складники соціокультурної компетенції.
6. Опишіть компоненти предметного і процесуального аспектів змісту навчання ІМ.
7. Поясніть, як методичні принципи навчання ІМ зумовлюють характер навчання ІМ.
8. Чи запропонуєте ви студенту такий метод (спосіб) навчання як реалізація самостійного пошуку на етапі демонстрації нового матеріалу? Наведіть аргументи на користь вашого рішення.
9. Які засоби навчання ви оберете для формування соціокультурної компетенції?
10. Чи можлива реалізація автономного навчання ІМ у повному обсязі в умовах вітчизняного вищого навчального закладу? Поясніть свою точку зору.

Завдання для самостійної роботи:

1. Підготуйте реферат за однією з тем:
 - 1) Вища мовна професійна освіта в Україні: погляд у майбутнє.
 - 2) Мовна освіта в європейському контексті.
 - 3) Мовний портфель філолога як засіб навчання іноземної мови.
2. Проаналізуйте один з сучасних підручників (НМК) з англійської мови для студентів мовних спеціальностей.

Семінарське заняття №3

Тема 2. Формування мовної (фонетичної, граматичної та

лексичної) компетентності

Мета: набути знань та оволодіти методичними вміннями, необхідними для формування англомовної фонетичної, лексичної та граматичної компетенції студентів мовних спеціальностей

Обсяг навчального часу 2 години

Обладнання: конспект лекцій, схеми та таблиці, дидактичний матеріал, проектор, відеоматеріали

План заняття:

1. Фонетична компетенція як мета навчання ІМ у мовному ВНЗ. Етапи формування фонетичних навичок та система вправ.
2. Методика формування іншомовної граматичної компетенції. Етапи формування граматичних навичок та система вправ для формування іншомовної граматичної компетенції.
3. Особливості формування іншомовної лексичної компетенції у студентів мовних спеціальностей. Зміст формування іншомовної лексичної компетенції.

Література:

1. Берман И.М. Методика обучения английскому языку в неязыковых вузах. – М.: Высшая школа, 1970. – 230 с.
2. Гальскова Н.Д., Гез Н.И. Теория обучения иностранным языкам. Лингводидактика и методика: уч. пособие для студ. лингв. ун-тов и фак. ин. яз. высш. пед. учеб. заведений. – 3-е изд. стер. – М.: Издательский центр «Академия», 2006. – 336 с.
3. Загальноевропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання. Рада з питань співпраці в галузі культури. Комітет з освіти. Відділ сучасних мов, Страсбург. / Науковий редактор українського видання доктор пед. наук, проф. С.Ю.Ніколаєва – К.: Ленвіт, 2003. – 273 с
4. Зимняя И.А. Психологические аспекты обучения говорению на

- иностранным языке: Кн. для учителя. – 2-е изд. – М.: Просвещение, 1987. – 160 с.
5. Колкер Я.М., Устинова Е.С. Обучение восприятию на слух английской речи. – М.: Изд. центр «Академия», 2002. – 336 с.
 6. Кочубей В.Ю. Особливості вимовного акценту в англійському мовленні українців: фонемний та фонетичний аспекти: дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04/ Кочубей Вікторія Юрївна. – Кіровоград, 2006. – 248 с
 7. Красных В.В. Основы психолингвистики и теории коммуникации: Курс лекций. – М.: Генезис, 2001. – 270 с.
 8. Кубрякова Е.С. Язык и знание: на пути получения знаний о языке: части речи с когнитивной точки зрения. Роль языка в познании мира. – М.: Языки славянской культуры, 2004. – 560 с.
 9. Курс обучения иностранным языкам в средней школе. Под ред. В.С.Цетлин. – М.: Педагогика, 1971. – 232 с.
 10. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін./ за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2013. – 590 с.
 11. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник / Колектив авторів під керівн. С.Ю.Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2002. – 320 с.
 12. Методика обучения иностранным языкам в начальной и основной общеобразовательной школе: Учебное пособие для студентов педагогических колледжей (Под ред. В.М.Филатова) / Серия «Среднее профессиональное образование». – Ростов н/Д: «Феникс», 2004. – 416 с.
 13. Методика преподавания иностранных языков: общий курс: [учеб. пособие] / отв. ред. А.Н.Шамов. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: АСТ: АСТ МОСКВА: Восток-Запад, 2008. – 253 с.
 14. Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції: курс лекцій: [навч.-метод. посібник для студ. мовних спец. осв.-кваліф. рівня «магістр»]. – Бігич О.Б., Бориско

- Н.Ф., Борецька Г.А. та ін. / за ред. Ніколаєвої С.Ю. – К.: «Ленвіт», 2011. – 344 с.
15. Ніколаєва С.Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці): Навчальний посібник. – К.: Ленвіт, 2008. – 285 с.
 16. Основы методики преподавания иностранных языков. Под ред. В.А.Бухбиндера. – К.: Вища школа, 1986. – 335 с.
 17. Пассов Е.И. Коммуникативный метод обучения иноязычному говорению. – 2-е изд. – М.: Просвещение, 1991. – 223 с.
 18. Пассов Е.И. Методика как теория и технология иноязычного образования. – Елец: ЕГУ им. И.А.Бунина, 2010. – 543 с.
 19. Пассов Е.И. Основы коммуникативной методики обучения иноязычному общению. – М.: «Русский язык», 1989. – 276 с.
 20. Програма з англійської мови для університетів / інститутів (п'ятирічний курс навчання): Проект/ Колектив авт.: С.Ю.Ніколаєва, М.І.Соловей, Ю.В.Головач та ін.; Київ. держ. лінгв. ун-т та ін. – Вінниця: Нова книга, 2001. – 245 с.
 21. Рубинштейн С.Л. Основы общей психологии. – СПб: Питер, 2001. – 720 с.
 22. Скляренко Н.К. Навчання граматичних структур англійської мови в школі. Посібник для вчителів. – К.: Рад. школа, 1982. – 103 с.
 23. Скляренко Н.К. Систематизація і повторення іншомовного граматичного матеріалу в основній і старшій школі // Іноземні мови. – 2005, №2. – С. 3-7.
 24. Соловова Е.Н. Методика обучения иностранным языкам: базовый курс: пособие для студентов пед. вузов и учителей. – М.: АСТ: Астрель, 2009. – 238 с.
 25. Хельбиг Г. Грамматика в преподавании иностранных языков. // Иностр. яз. в школе, 1976, №3. – С. 28-34.
 26. Черноватый Л.Н. Психолингвистические основы теории педагогической грамматики. – Харьков: Основа, 1992. – 245 с.
 27. Dirven R. Pedagogical Grammar// Language Teaching, 1990. – ©

Vol.23, N 1. – P. 1-18.

28. Now Let's Play English. Личностно-ориентированное обучение английскому языку. – СПб.: Прайм-ЕВРОЗНАК, 2005. – 272 с.

Основні завдання для засвоєння навчального матеріалу та поточного контролю:

1. Ознайомтеся з метою і змістом формування у студентів мовних спеціальностей англомовної фонетичної, граматичної та лексичної компетенцій.
2. Вивчіть термінологію з проблеми.
3. Навчіться:
 - робити методичний аналіз граматичних, фонетичних та лексичних явищ англійської мови;
 - підбирати і складати вправи для формування англомовної фонетичної, граматичної та лексичної компетенцій;
 - планувати і проводити фрагменти практичних занять з формування англомовної фонетичної, граматичної та лексичної компетенцій.

Завдання і питання для самоконтролю

Іншомовна фонетична компетенція

1-ий рівень складності:

1. Назвіть цілі навчання і вивчення фонетики у мовному ВНЗ.
2. Дайте стисло характеристику іншомовної фонетичної компетенції (ФК) і її компонентів.
3. Назвіть етапи формування ФК.
4. Дайте визначення фонетичної навички і назвіть її характеристики.
5. Визначте труднощі навчання фонетики.

2-ий рівень складності:

1. Обґрунтуйте роль і значення ФК для володіння ІМ.

2. Порівняйте аспектне й інтегроване навчання фонетики та обґрунтуйте неефективність аспектного навчання фонетики з точки зору психолінгвістики.
3. Як ви розумієте поняття «лінгвістична» і «педагогічна» фонетика? Розкрийте суть цих понять.
4. Обґрунтуйте різницю між рецептивною і репродуктивною фонетичною компетенцією.
5. Прокоментуйте поняття інтерференції і трансферу щодо формування ФК.
6. Розкрийте суть фонетичної навички як основного компонента ФК і продемонструйте на прикладах її якості.
7. Розкажіть, як змінилася ваше уявлення про навчання фонетики у мовному ВНЗ.

3-ий рівень складності:

1. Який підхід до формування ФК у мовному ВНЗ ви вважаєте найбільш ефективним? Обґрунтуйте свою позицію.
2. Сформулюйте методичні принципи формування ФК у мовному ВНЗ.
3. Перерахуйте проблеми, які зумовлюються аспектним або інтегрованим викладанням фонетики. Запропонуйте шляхи їх вирішення.
4. Розробіть план-конспект інтегрованого практичного заняття з ІМ з домінантою «тренування у спілкуванні», мета: інтегроване формування фонетичних і лексичних навичок говоріння.
5. Розробіть план-конспект інтегрованого практичного заняття з ІМ з домінантою «тренування у спілкуванні», мета: інтегроване формування фонетичних і граматичних навичок говоріння.
6. Розробіть план-конспект інтегрованого практичного заняття з ІМ з домінантою «тренування у спілкуванні», мета: інтегроване формування фонетичних і лексичних навичок аудіювання.

Іншомовна граматична компетенція

1. Яка різниця між педагогічною і лінгвістичною граматиною?

2. Яка мета навчання практичної граматики на інтегрованих заняттях з іноземної мови?
3. Який прийом допомагає тим, хто навчається, самостійно здобути граматичні знання?
4. Які операції входять до рецептивної і які до репродуктивної граматичної навички?
5. Чому вважається, що самостійно здобуті знання міцніші за одержані?
6. Який тип навчальної інформації ви б обрали і чому, допомагаючи студентам I курсу сформуванню граматичну компетенцію щодо вживання артиклів з географічними назвами?
7. Чому основним типом вправи для формування граматичної компетенції вважаються умовно-комунікативні?
8. Вам потрібно навчити студентів мовних спеціальностей говорити/ писати про майбутні дії. Чи можна в цьому випадку обмежитися видо-часовими формами Future? Чому?
9. Підберіть контекст-пісню (вірш) для демонстрації граматичних структур умовного способу. Складіть евристичну бесіду для аналізу й усвідомлення цих структур.

Іншомовна лексична компетенція

1. Що таке інтегроване формування іншомовної комунікативної компетенції?
2. Що означає «знати слово»?
3. Назвіть фактори, що розширюють семантичне поле.
4. Що входить до поняття змісту формування ІЛК?
5. Обґрунтуйте доцільність використання функціонального прийому для формування ІЛК у вищих навчальних закладах.
6. Запропонуйте способи семантизації таких лексичних одиниць: impertinence; soaring; thrilling; to persuade; flavour. Обґрунтуйте свій вибір.
7. Наведіть приклад умовно-комунікативної вправи для формування ІЛК.

8. Що, на вашу думку, викликає найбільшу трудність у формуванні ІЛК (для викладача, для студента)? Які шляхи подолання цього ви можете запропонувати?

Завдання для самостійної роботи:

1. Підготуйте реферат за однією з тем:
 - 1) Особливості формування фонетичної компетенції в умовах інтегрованого навчання ІМ у мовному ВНЗ
 - 2) Методика формування іншомовної граматичної компетенції у студентів мовних спеціальностей
 - 3) Методика формування іншомовної лексичної компетенції у студентів мовних спеціальностей
2. Проаналізуйте систему фонетичних (граматичних, лексичних) вправ у сучасних підручниках (НМК) з англійської мови для студентів мовних спеціальностей.

Семінарські заняття №4-5

Тема 3. Формування мовленнєвої компетентності в аудіюванні, говорінні, читанні та письмі

Мета: набути знань та оволодіти методичними вміннями, необхідними для формування у студентів мовних спеціальностей англомовної компетенції в аудіюванні, говорінні, читанні та письмі

Обсяг навчального часу 4 години

Обладнання: конспект лекцій, схеми та таблиці, дидактичний матеріал, проектор, відеоматеріали

План заняття:

1. Аудіювання як вид мовленнєвої діяльності. Система вправ для навчання аудіювання; етапи роботи з аудіо текстом; способи контролю розуміння змісту аудіо тексту.
2. Зміст процесу формування іншомовної компетенції в говорінні у

студентів мовних спеціальностей. Характеристика діалогічного та монологічного мовлення. Система вправ для формування іншомовної компетенції в говорінні.

3. Зміст процесу формування іншомовної компетенції в читанні у студентів мовних ВНЗ. Види читання; контроль розуміння прочитаного.
4. Зміст процесу формування іншомовної компетенції в письмі у студентів мовних спеціальностей. Характеристика письма як виду мовленнєвої діяльності. Система вправ для формування іншомовної компетенції у письмі.

Література:

Навчання аудіювання

1. Бочкарьова О.Ю. Методика навчання майбутніх учителів англійської мови професійно спрямованого аудіювання: Автореф. дис. ... канд. пед. наук. – К., 2007. – 21 с
2. Гавриленко Н.Н. Обучение аудированию как компоненту профессиональной деятельности переводчика: Автореф. дис. ... канд. пед. наук. – М., 1989. – 23 с.
3. Жустеева Г.А. Использование графических опор в процессе обучения аудированию английской речи: Автореф. дис. ... канд. пед. наук. – М., 1991. – 16 с.
4. Кочетова Л.А. Английский язык для студентов языковых вузов. Второй этап обучения. Тексты для аудирования, ключи и тесты. – Астрель, 2002 . – 144 с.
5. Кулиш Л.Ю. Психолінгвістическі аспекти восприятия устной иноязычной речи. – К.: Вища школа, 1982. – 233 с.
6. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. класичних, пе-дагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін./ за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2013. – 590 с.
7. Методика формування міжкультурної іншомовної комунікатив-

ної компетенції: курс лекцій: [навч.-метод. посібник для студ. мовних спец. осв.-кваліф. рівня «магістр»]. – Бігич О.Б., Бориско Н.Ф., Борецька Г.А. та ін. / за ред. Ніколаєвої С.Ю. – К.: «Ленвіт», 2011. – 344 с.

8. Халеева И.И. Основы теории обучения пониманию иноязычной речи (подготовка переводчика). – М., 1989. – 222 с.
9. Harmer Jeremy. The Practice of English Language Teaching (Longman Handbooks for Language Teaching) / Jeremy Harmer. – Pearson Longman; 5th Revised edition, 2015. – 446 p.

Навчання говоріння

1. Азимов Э.Г., Шукин А.Н. Словарь методических терминов (теория и практика преподавания языков). – СПб: «Златоуст», 1999. – 472 с.
2. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання. – К., Ленвіт, 2003. – 273 с
3. Зимняя И.А. Психологические аспекты обучения говорению на иностранном языке: Кн. для учителя. – 2-е изд. – М.: Просвещение, 1985. – 160 с.
4. Зимняя И.А. Психология обучения иностранным языкам в школе. – М.: Просвещение, 1991. – 222 с.
5. Кузнецов И.Н. Настольная книга преподавателя/ Авт.-сост. И.Н.Кузнецов. – Мн.: «Соврем, слово», 2005. – 544 с.
6. Ляховицкий М.В. Методика преподавания иностранных языков. – М.: Высш. школа, 1981. – 159 с.
7. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник. Вид. 2-е, випр. і перероб. / Кол. авторів під керівн. С.Ю.Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2002. – 328 с
8. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін./ за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2013. – 590 с.

9. Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції: курс лекцій: [навч.-метод. посібник для студ. мовних спец. осв.-кваліф. рівня «магістр»]. – Бігич О.Б., Бориско Н.Ф., Борецька Г.А. та ін. / за ред. Ніколаєвої С.Ю. – К.: «Ленвіт», 2011. – 344 с.
10. Пассов Е.И. Коммуникативный метод обучения иноязычному говорению. 2-е изд. – М.: Просвещение, 1991. – 223 с.
11. Пассов Е.И. Методика как теория и технология иноязычного образования. – Елец: ЕГУ им. И.А.Бунина, 2010. – 543 с.
12. Скалкин В.Л. Основы обучения устной иноязычной речи. – М.: Рус. язык, 1981. – 248 с.
13. Соловова Е.Н. Методика обучения иностранным языкам: продвинутый курс: пособие для студентов педвузов и учителей. – М.: АСТ Астрель, 2009. – 238 с.
14. Тарнопольський О.Б. Методика навчання мовленнєвої діяльності у вищому мовному закладі освіти. – К.: Фірма «ІНККОС», 2006. – С. 5-62.
15. Щукин А.Н. Методика обучения речевому общению на иностранном языке. Учебное пособие для преподавателей и студентов языковых вузов / А. Н. Щукин. – М.: Издательство Икар, 2011. – 454 с.
16. Языковое образование в вузе: Методическое пособие для преподавателей высшей школы, аспирантов и студентов / Под общ. ред. М.К.Колковой. – СПб.: КАРО, 2005. – 160 с.
17. Hadfield J., Hadfield Ch. Introduction to Teaching English. – Oxford, 2010. – 176 p.
18. Harmer Jeremy. The Practice of English Language Teaching (Longman Handbooks for Language Teaching) / Jeremy Harmer. – Pearson Longman; 5th Revised edition, 2015. – 446 p.

Навчання читання

1. Бориско Н.Ф. Сам себе методист или Советы изучающему иностранные языки. – К.: "Фирма "Инкос". – 2001. – 267 с.

2. Гальскова Н.Д. Теория обучения иностранным языкам: лингводидактика и методика / Н.Д. Гальскова, Н.И. Гез. – М.: Изд.центр «Академия», 2008. – 336 с.
3. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Наук. ред. укр. видання С.Ю.Ніколаєва. Переклад з англ. – К.: Ленвіт, 2003. – 273 с.
4. Іноземні мови: Науково-методичний журнал. – Київ.
5. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах / Кол. авторів під керівн. С.Ю.Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2002. – 328 с.
6. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. класичних, пе-дагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін./ за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2013. – 590 с.
7. Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції: курс лекцій: [навч.-метод. посібник для студ. мовних спец. осв.-кваліф. рівня «магістр»]. – Бігич О.Б., Бориско Н.Ф., Борецька Г.А. та ін. / за ред. Ніколаєвої С.Ю. – К.: «Ленвіт», 2011. – 344 с.
8. Ніколаєва С.Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці): Навчальний посібник. – К.: Ленвіт, 2008. – 285 с.
9. Ніколаєва С.Ю., Бадаянц Г.С. Тестові завдання з англійської мови. – К.: Освіта, 1998. – 216 с.
10. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования / Под ред. Е.С. Полат. – М.: Изд. центр "Академия", 2002. – 272 с.
11. Соловова Е.Н. Методика обучения иностранным языкам: продвинутый курс: пособие для студентов педвузов и учителей. – М.: АСТ Астрель, 2009. – 238 с.
12. Тести для всіх, хто вивчає іноземні мови / Укл. Г.І.Артемчук, С.Ю.Ніколаєва та ін. – К.: Ленвіт, 2003. – 168 с.
13. Hadfield J., Hadfield Ch. Introduction to Teaching English. – Oxford,

2010. – 176 p.

14. Harmer Jeremy. The Practice of English Language Teaching (Longman Handbooks for Language Teaching) / Jeremy Harmer. – Pearson Longman; 5th Revised edition, 2015. – 446 p.
15. Penny Ur. A Course in English Language Teaching / Penny Ur. 2nd Edition. – Cambridge Univ.Press, 2012. – 374 p.

Навчання письма

1. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Науковий ред. укр. видання доктор пед. наук, проф. С.Ю.Ніколаєва. – К.: Ленвіт, 2003.- 273 с
2. Литвин С.В., Скляренко Н.К. Навчання писемного спілкування учнів старшої загальноосвітньої школи. "Бібліотечка журналу "Іноземні мови", вип. 3/2001. – К.: Ленвіт, 2001. – 48 с
3. Мазунова Л.К. Письмо как способ и средство сохранения фено-типа «человек культурный». – М.: Наука, 2006. – 304 с.
4. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін./ за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2013. – 590 с.
5. Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції: курс лекцій: [навч.-метод. посібник для студ. мовних спец. осв.-кваліф. рівня «магістр»]. – Бігич О.Б., Бориско Н.Ф., Борецька Г.А. та ін. / за ред. Ніколаєвої С.Ю. – К.: «Ленвіт», 2011. – 344 с.
6. Тарнопольський О.Б., Кожушко СП. Методика навчання студентів вищих навчальних закладів письма англійською мовою. – Вінниця: Нова Книга, 2008. – 288 с
7. Тарнопольський О.Б. Методика навчання іншомовної мовленнєвої діяльності у вищому мовному закладі освіти: Навчальний посібник. – К.: Фірма "ІНКОС", 2006. – С. 183-242.
8. Common European Framework of Reference for Languages Learning, teaching, assessment. – Cambridge Univ.Press, 2003. – 260 p.

9. Evans V. Successful Writing (Upper-Intermediate). – Swansea, Express Publishing, 1998. – 116 p.
10. Hadfield J., Hadfield Ch. Introduction to Teaching English. – Oxford, 2010. – 176 p.
11. Harmer Jeremy. The Practice of English Language Teaching (Longman Handbooks for Language Teaching) / Jeremy Harmer. – Pearson Longman; 5th Revised edition, 2015. – 446 p.
12. Penny Ur. A Course in English Language Teaching / Penny Ur. 2nd Edition. – Cambridge Univ.Press, 2012. – 374 p.

Основні завдання для засвоєння навчального матеріалу та поточного контролю:

1. Ознайомтеся з метою і змістом формування у студентів мовних спеціальностей англомовної компетенції в аудіюванні, говорінні, читанні та письмі
2. Вивчіть термінологію з проблеми.
3. Навчіться:
 - робити методичний аналіз труднощів аудіювання та читання англомовних текстів; діалогічного і монологічного англійського мовлення, писемного англійського мовлення;
 - аналізувати способи і прийоми навчання основних видів мовленнєвої діяльності на різних ступенях і вправи, що наводяться в різних підручниках англійської мови для формування англомовної мовленнєвої компетенції;
 - планувати і проводити фрагменти практичних занять з навчання англомовної компетенції аудіюванні, говорінні, читанні та письмі.

Завдання і питання для самоконтролю

Виконайте тест. Обведіть кружком правильну відповідь і звірте її з ключем.

Аудіювання є

- а) метою навчання;

- б) засобом навчання;
- в) метою і засобом навчання.

До підсистеми вправ для розвитку вмінь аудіювання належать вправи,

- а) які готують до аудіювання текстів;
- б) з аудіювання текстів;
- в) для розвитку мовленнєвих механізмів аудіювання.

До підсистеми вправ для формування слухових навичок аудіювання належать вправи для формування

- а) фонематичного слуху;
- б) лексичних навичок;
- в) інтонаційного слуху.

До вербальних репродуктивних способів контролю розуміння почутого належать

- а) підбір малюнків;
- б) тести з вибором відповіді;
- в) відповіді на запитання.

До невербальних способів контролю розуміння почутого належать

- а) виконання дій;
- б) складання плану;
- в) виготовлення схем, креслень.

Ключ

- 1. В
- 2. Б
- 3. А, В
- 4. В
- 5. А, В

Завдання по питанню № 2

1. Визначте цілі та зміст навчання говоріння студентів мовних навчальних закладів на кожному курсі навчання (за Програмою для вищих мовних навчальних закладів).
2. Детально проаналізуйте психологічні й лінгвістичні особливості

діалогічного і монологічного мовлення.

3. Визначте функціональні типи діалогів і монологів, якими мають оволодіти студенти.
4. Розробіть по три вправи для навчання діалогічного і монологічного мовлення студентів I курсу.
5. Підготуйте для демонстрації один із варіантів інтерактивної технології навчання для студентів I курсу.

Питання для самоконтролю

1. Якого рівня володіння іншомовним говорінням мають досягти студенти вищих мовних закладів освіти (за Загальноєвропейськими рекомендаціями)?
2. Як використовуються ситуації у навчанні іншомовного говоріння?
3. Якими є механізми процесу говоріння?
4. Як визначаються етапи процесу породження висловлювання?
5. Яким чином психологічні особливості діалогічного і монологічного мовлення впливають на вибір мовцем мовних засобів?
6. Якими є етапи оволодіння діалогічним і монологічним мовленням?
7. Якою є характеристика вправ для навчання говоріння?
8. Які опори використовуються для мотивації висловлювань студентів?
9. Як Ви розумієте поняття «технологія навчання»?
10. Які відомі Вам варіанти інтерактивної технології навчання?
11. Які типи проектів Ви знаєте?
12. Як визначаються функції рольової гри?

Завдання і питання для самоконтролю

Перевірте чи ви можете:

- визначити мету і зміст навчання у мовному ВНЗ;
- назвати основні вимоги до текстів для читання;
- розкрити зміст кожного з етапів навчання читання.

Наведіть приклади вправ дотекстового, притекстового і післятекстового етапів навчання читання.

Завдання і питання для самоконтролю (письмо)

1. Яка практична мета навчання письма студентів мовних спеціальностей?
2. Що передбачає загальна комунікативна компетенція у письмі?
3. Охарактеризуйте письмо як вид мовленнєвої діяльності.
4. Назвіть рівні породження писемного висловлювання.
5. Наведіть приклади ЗМЗ лексичного і граматичного типу в іноземній мові, яку ви вивчаєте. Визначте їхні функції у тексті.
6. Чому читання і письмо називають комплементарними видами мовленнєвої діяльності?
7. Чим відрізняються стандарти написання неофіційного та офіційного листа?
8. Уважно подивіться на приклади британського варіанта короткої автобіографії (CV) та американського варіанта (Resume). Які відмінності ви помічаєте?
9. Який підхід (які підходи) покладено в основу наведених прикладів вправ для формування іншомовної компетенції у письмі?
10. Якому із згаданих підходів ви б віддали перевагу і чому, формуючи іншомовну компетенцію в письмі у студентів мовних спеціальностей?

Завдання для самостійної роботи:

1. Підготуйте реферат за однією з тем:
 - 1) Методика формування іншомовної компетенції в аудіюванні у студентів мовних спеціальностей
 - 2) Методика формування іншомовної компетенції в говорінні у студентів мовних спеціальностей
 - 3) Методика формування іншомовної компетенції в читанні у студентів мовних спеціальностей
 - 4) Методика формування іншомовної компетенції в письмі у студентів мовних спеціальностей

2. Складіть фрагмент практичного заняття з формування іншомовної компетенції в аудіюванні, говорінні, читанні або письмі для студентів першого курсу мовних спеціальностей.

Семінарське заняття №6

Тема 4. Формування лінгвосоціокультурної та професійно-орієнтованої комунікативної компетенції у студентів мовних спеціальностей

Мета: набути теоретично обґрунтованого уявлення про лінгвосоціокультурну та професійно орієнтовану комунікативну компетенцію студентів мовних спеціальностей

Обсяг навчального часу 2 години

Обладнання: конспект лекцій, схеми та таблиці, дидактичний матеріал, проєктор, відеоматеріали

План заняття:

1. Основні підходи сучасної методики щодо взаємопов'язаного вивчення мови і культури.
2. Структура соціокультурної компетенції та соціокультурний аспект навчання ІМ.
3. Різниця між поняттями «компетенція» і «компетентність» фахівця.
4. Структура іншомовної комунікативної компетенції учителя ІМ.
5. Цілі та завдання професійно-орієнтованого навчання ІМ у сучасній методиці

Література:

1. Гришаева Л.И. Введение в теорию межкультурной комму-

- никации: учеб. пособие для студ. лингв, фак. высш. учеб. заведений / Л.И.Гришаева, Л.В.Чурикова. – 4-е изд., стер. – М.: Изд.центр «Академия», 2007. – 336 с.
2. Леонтович О.А. Введение в межкультурную коммуникацию: Учебное пособие. – М.: Гнозис, 2007. – 368 с.
 3. Елизарова Г.В. Культура и обучение иностранным языкам. – СПб.: КАРО, 2005. – 325 с.
 4. Тер-Минасова С.Г. Война и мир языков и культур: вопросы теории и практики...: учеб. Пособие / С.Г.Тер-Минасова. – М.: АСТ: Астрель: Хранитель, 2007. – 286 [2] с.
 5. Волкова Н.П. Професійно-педагогічна комунікація: Навч. посіб. / Н. П. Волкова. – К. : ВЦ "Академія", 2006. – 256 с. (Альмаматер)
 6. Гальскова Н.Д. Теория обучения иностранным языкам. Лингводидактика и методика: учеб. пособие для студ. лингв, ун-тов и фак. ин. яз. высш. пед. учеб. заведений / Н. Д. Гальскова, Н. И. Гез. – М.: Изд.центр «Академия», 2007. – 336 с.
 7. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Наук. ред. українського видання С. Ю. Ніколаєва. – К. : Ленвіт, 2003. – 273 с
 8. Кашкин В. Б. Основы теории коммуникации. Лингвистика и межкультурная коммуникация: Золотая серия / В. Б. Кашкин. – М.: АСТ : Восток-Запад, 2007. – 256 с.
 9. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін./ за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2013. – 590 с.
 10. Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції: курс лекцій: [навч.-метод. посібник для студ. мовних спец. осв.-кваліф. рівня «магістр»]. – Бігич О.Б., Бориско Н.Ф., Борецька Г.А. та ін. / за ред. Ніколаєвої С.Ю. – К.: «Ленвіт», 2011. – 344 с.
 11. Панфилова А. П. Теория и практика общения: учеб. пособие для студ. сред. пед. учеб. заведений /А. П. Панфилова. – М. : Изд.

- центр «Академия», 2007. – 288 с.
12. Тарнопольський О. Б. Методика навчання іношомовної мовленнєвої діяльності у вищому мовному закладі освіти / О. Б. Тарнопольський. – Дніпропетровськ : Видавництво ДУЕП, 2005. – 248 с.
 13. Черниш В. В. Correct English Usage for Everyday and Professional Life. Посібник / В. В. Черниш // Бібліотечка журналу «Іноземні мови». – Вип. 2/ 2009. – К. : Ленвіт, 2009. – 64 с.
 14. Черниш В. В. Європейський досвід підготовки вчителя іноземної мови. Посібник / В. В. Черниш // Бібліотечка журналу «іноземні мови». – Вип. 1 / 2008. – К. : Ленвіт, 2008. – 64 с
 15. An Introduction to the Current European Context in Language Teaching. – EMCL: Council of Europe Publishing, 2004. – 101 p. <http://www.book.coe.int>
 16. European Profile for Language Teacher Education – A Frame of Reference/
 17. Written by M. Kelly, M. Grenfell. – Southampton, 2005. – 47 p.
 18. Harmer J. The Practice of English Language Teaching (with DVD)/J. Harmer. – Essex: Pearson Longman, 2007.-448 p.
 19. Matei G. S. First Steps in Teacher Training ("TheTrainEd Kit") / G. S. Matei, M.Bernaus, F.Heyworth, U. Pohl, T.Wright. – EMCL, 2007. – 64 p.
 20. Muresan L. QualiTraining – A Training Guide for Quality Assurance in Language Education / L. Muresan, F. Heyworth, G. Mateva, M. Rose. – Gratz: European Centre for Modern Languages, Council of Europe Publishing, 2007. – 107 p. <http://www.book.coe.int>
 21. Relating Language Examinations to the Common European Framework of
 22. Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment (CEFR). – Strasbourg : Language Policy Division, January 2009 <http://www.coe.int/lang>
 23. Wallace M. Action Research for Language Teachers / M. Wallace. – Cambridge: Cambridge University Press, 2001. – 273 p.

**Основні завдання для засвоєння навчального матеріалу
та поточного контролю:**

1. Ознайомтеся зі структурою соціокультурної компетенції студентів мовних спеціальностей.
2. Ознайомтеся з поняттями «компетенція» і «компетентність» фахівця; з основними цілями та завданнями професійно орієнтованого навчання ІМ у вищому навчальному закладі.
3. Вивчіть термінологію з проблеми.
4. Навчіться:
 - визначати основні підходи сучасної методики у взаємопов'язаному вивченні мови і культури;
 - аналізувати складники структури лінгвосоціокультурної компетенції;
 - аналізувати основні складники професійної компетенції вчителя (викладача) іноземної мови;
 - розрізняти поняття «професійна компетенція» і «професійна компетентність» учителя ІМ.

Завдання і питання для самоконтролю

Формування соціокультурної компетенції

1. Як ви розумієте поняття «міжкультурна компетенція»?
2. Охарактеризуйте основні підходи у вивченні проблем МКК.
3. Опишіть структуру СКК учителя.
4. Охарактеризуйте психологічні особливості міжкультурного спілкування (розкрийте поняття стереотипів, емпатії, ставлення).
5. Розкрийте поняття «вміння» як складника МКК. Наведіть приклади.
6. Що є характерним для мовного матеріалу як компонента змісту МКК? Наведіть приклади.
7. Що є притаманним для текстового матеріалу?
8. Які теми сприяють формуванню МКК студентів?
9. Які ситуації МКК можливі у процесі його формування?

Формування професійно орієнтованої комунікативної компетенції

1. Охарактеризуйте аспекти змісту професійно орієнтованого навчання ІМ у педагогічних ВНЗ.
2. Вкажіть, які цілі та завдання професійно орієнтованого навчання ІМ у педагогічних ВНЗ.
3. Проаналізуйте два підручники з навчання ІМ у ВНЗ і вкажіть, які вправи і завдання для навчання професійно орієнтованого спілкування майбутніх учителів запропоновані авторами цих підручників.
4. Наведіть три приклади професійно орієнтованих завдань для навчання іншомовного спілкування майбутніх учителів ІМ.
5. Розробіть п'ять вправ для навчання професійно орієнтованого спілкування майбутніх учителів: а) на уроці ІМ; б) участі у міжнародній конференції/семінарі/форумі тощо.

Завдання для самостійної роботи:

1. Підготуйте реферат за однією з тем:
 - 1) Методика формування соціокультурної компетенції у студентів мовних спеціальностей
 - 2) Методика формування професійно орієнтованої комунікативної компетенції у студентів мовних спеціальностей
2. Проаналізуйте європейські документи з підготовки майбутнього вчителя ІМ.
3. Ознайомтеся з основними британськими іспитами, дипломами, сертифікатами для вчителів англійської мови як іноземної.

Семінарське заняття №7

Тема 5. Практичне заняття як основна форма навчально-виховного процесу з іноземної мови (англійської). Планування навчаль-

ного процесу з іноземної мови (англійської)

Мета: набути теоретично обґрунтованого уявлення про практичне заняття з ІМ як основну форму навчально-виховного процесу з цього предмету у ВНЗ, оволодіти методичними вміннями, необхідними для його планування та аналізу

Обсяг навчального часу 2 години

Обладнання: конспект лекцій, схеми та таблиці, дидактичний матеріал, проєктор, відеоматеріали

План заняття:

1. Типи і види практичних занять у мовному ВНЗ та критерії їх визначення.
2. Типи і види інтегрованих практичних занять у мовному ВНЗ.
3. Структура і зміст практичного заняття у мовному ВНЗ.
4. Цикл практичних занять (модуль) у мовному ВНЗ та особливості його планування.

Література:

1. Бердичевский А.Л. Урок иностранного языка без проблем. – Рига: Retorika, 2006. – 80 с.
2. Бердичевский А.Л. Оптимизация системы обучения иностранному языку в педагогическом вузе: Научн.-теорет. пособие. – М.: Высшая школа, 1989. – 103 с.
3. Бориско Н.Ф. Формирование индивидуального стиля педагогической деятельности на практических занятиях по иностранному языку // Науковий вісник кафедри ЮНЕСКО Київського державного лінгвістичного університету. LINGUAPAX VIII. Філологія. Педагогіка. Психологія. – 2001. – Вип. 4. – С 452-459.
4. Бориско Н.Ф. Сам себе методист или Советы изучающему иностранные языки. –К.: "Фирма "Инкос". –2001. –267 с.

5. Елизарова Г.В. Культура и обучение иностранным языкам. – Спб.: Каро, 2005. – 352 с.
6. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. класичних, пе-дагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін./ за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2013. – 590 с.
7. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник / Колектив авторів під керівн. С.Ю.Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2002. – 320 с
8. Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції: курс лекцій: [навч.-метод. посібник для студ. мовних спец. осв.-кваліф. рівня «магістр»]. – Бігич О.Б., Бориско Н.Ф., Борецька Г.А. та ін. / за ред. Ніколаєвої С.Ю. – К.: «Ленвіт», 2011. – 344 с.
9. Настольная книга преподавателя иностранного языка: Справочн. пособие/Е.А. Маслыко, П.К. Бабинская, А.Ф. Будькоидр.-Минск: Вышейш. школа, 1992. – 445 с.
10. Ніколаєва СЮ. Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці): Навчальний посібник. – К.: Ленвіт, 2008. – 285 с.
11. Організація педагогічної та науково-асистентської практики в кредитно-модульній системі (освітньо-кваліфікаційний рівень «магістр»). Навчально-методичний посібник/Укл.: Соловей М.І., Спіцин Є.С., Бориско Н.Ф., Складенко Н.К. та ін. – К.: Ленвіт, 2009. – 112 с
12. Пассов Е.И. Методика как теория и технология иноязычного образования. – Елец: ЕГУ им. И.А.Бунина, 2010. – 543 с.
13. Соловова Е.Н. Методика обучения иностранным языкам: базовый курс: пособие для студентов пед. вузов и учителей. – М.: АСТ: Астрель, 2009.-238 с.
14. Щукин А.Н. Обучение иностранным языкам: Теория и практика: Учебное пособие для преподавателей и студентов. 4-е изд., испр. и доп. – М.: Филоматис, 2008. – 480 с.

15. Hadfield J., Hadfield Ch. Introduction to Teaching English. – Oxford, 2010. – 176 p.
16. Harmer Jeremy. The Practice of English Language Teaching (Longman Handbooks for Language Teaching) / Jeremy Harmer. – Pearson Longman; 5th Revised edition, 2015. – 446 p.
17. Penny Ur. A Course in English Language Teaching / Penny Ur. 2nd Edition. – Cambridge Univ.Press, 2012. – 374 p.

Основні завдання для засвоєння навчального матеріалу та поточного контролю:

1. Ознайомтеся з сучасними вимогами до практичного заняття з англійської мови у ВНЗ, типами та видами практичних занять, структурою та змістом.
2. Вивчіть термінологію з проблеми.
3. Навчіться:
 - визначати критерії типів і видів практичних занять у мовному ВНЗ;
 - формулювати цілі практичного заняття з англійської мови у мовному ВНЗ;
 - визначати компоненти структури практичного заняття з англійської мови у мовному ВНЗ;
 - планувати цикл (модуль) практичних занять з англійської мови у мовному ВНЗ.

Завдання і питання для самоконтролю

1-ий рівень складності:

1. Назвіть типи і види уроків у школі.
2. Сформулюйте критерії, за якими визначаються типи ПЗ у мовному ВНЗ.
3. Розкрийте поняття «практичні цілі» та їх важливість для планування.
4. Сформулюйте соціокультурні, розвивальні, виховні і професійні цілі ПЗ.
5. Перерахуйте типи і види ПЗ з ЇМ у мовному ВНЗ.

6. Дайте стислу характеристику двом основним типам ПЗ.
7. Назвіть компоненти структури ПЗ обох типів. Які з них є обов'язковими, які факультативними? Чому?
8. Охарактеризуйте поняття «цикл ПЗ» і його структуру.

2-ий рівень складності:

1. Як ви ставитесь до думки, що викладач мовного ВНЗ не повинен складати плани-конспекти до кожного ПЗ? Поясніть свою позицію.
2. Яка назва є більш вдалою, з вашої точки зору: «план-конспект ПЗ» чи «сценарій ПЗ»? Обґрунтуйте свою думку.
3. Розкрийте суть практичної, соціокультурної, розвивальної, виховної і професійної цілей навчання у мовному ВНЗ.
4. Обґрунтуйте необхідність формування у студентів мовних ВНЗ навчально-стратегічної компетенції.
5. Як у результаті аналізу ПЗ упевнитися, чи правильно визначені й реалізовані цілі ПЗ?
6. Порівняйте типи і види уроків у школі ПЗ у мовному ВНЗ. Визначте різницю і тотожність.
7. Доведіть, чому на практиці не існує «чистих» типів і видів ПЗ з ІМ.
8. Як ви розумієте методичну суть обох типів ПЗ: «тренування у спілкуванні» і «практики у спілкуванні»?
9. Від яких факторів залежить, на ваш погляд, раціональне співвідношення ПЗ обох типів у циклі?
10. Як правильно визначити тип ПЗ і його місце у циклі занять (модулі)? Як співвідносяться типи і види ПЗ з типами і видами вправ? Проілюструйте свої висновки прикладами.
11. Як визначити правильну методичну послідовність вправ на ПЗ обох типів та раціональне співвідношення некомунікативних і комунікативних вправ?
12. Доведіть методичну доцільність (або недоцільність) розподілу ПЗ на етапи і виділення окремих компонентів ПЗ.

13. Охарактеризуйте й обґрунтуйте найбільш суттєві відмінності кожного компонента ПЗ в заняттях обох типів.

Завдання для самостійної роботи:

1. Підготуйте реферат за однією з тем:
 - 1) Типи і види практичних занять у мовному вищому навчальному закладі
 - 2) Типи і види інтегрованих практичних занять у мовному вищому навчальному закладі
 - 3) Особливості планування практичних занять з іноземної мови у мовному вищому навчальному закладі
2. Складіть таблицю «Типологія вправ у сучасній методиці навчання ІМ у вищих навчальних закладах».

Семінарське заняття №8

Тема 6. Шляхи інтенсифікації навчального процесу з іноземної мови (англійської). Самостійна позааудиторна робота з іноземної мови (англійської)

Мета: набути теоретично обґрунтованого уявлення про шляхи інтенсифікації навчального процесу з іноземної мови у мовному ВНЗ та оволодіти методичними вміннями, необхідними для організації самостійної роботи з іноземної мови студентів мовних спеціальностей

Обсяг навчального часу 2 години

Обладнання: конспект лекцій, схеми та таблиці, дидактичний матеріал, проєктор, відеоматеріали

План заняття:

1. Сучасні інформаційні технології у навчальному процесі у мовному ВНЗ.

2. Мультимедійні засоби та інтерактивна дошка. Електронні підручники з англійської мови.
3. Поняття самостійної роботи студентів мовних спеціальностей. Шляхи організації та самоорганізації самостійної роботи.
4. Проектна робота як спосіб організації самостійної роботи студентів мовних спеціальностей.
5. Мовний портфель як засіб реалізації самостійної роботи студентів мовних спеціальностей.
6. Автономне вивчення англійської мови на базі навчального ресурсного центру. Шляхи використання ресурсного центру.

Література:

1. Багатомовна Європа: тенденції у політиці і практиці мультилінгвізму в Європі. – К.: Ленвіт, 2012. – 168 с.
2. Бориско Н.Ф. Сам себе методист или советы изучающему иностранные языки. – К.: «Фирма «Инкос». – 2001. – 267 с.
3. Гальскова Н.Д. Современная методика обучения иностранным языкам / Н.Д. Гальскова. – М.: Аркан, 2004. – 191 с.
4. Гальскова Н.Д. Теория обучения иностранным языкам: лингводидактика и методика / Н.Д. Гальскова, Н.И. Гез. – М.: Изд.центр «Академия», 2008. – 336 с.
5. Задорожна І.П. Організація самостійної роботи майбутніх учителів англійської мови з практичної мовної підготовки: монографія. – Тернопіль: Вид-во ТНПУ, 2011. – 414 с.
6. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Наук. ред. укр. видання С.Ю. Ніколаєва. Переклад з англ. – К.: Ленвіт, 2003. – 273 с.
7. Коряковцева Н.Ф. Современная методика организации самостоятельной работы изучающих иностранный язык. – М.: АРКТИ, 2002. – 176 с.
8. Коряковцева Н.Ф. Теория обучения иностранным языкам : продуктивные образовательные техно-логии : учебн. пособие / Н.Ф.Коряковцева. – М.: Изд. центр «Академия», 2010. – 192 с.

9. Майєр Н.В. Концепція формування методичної компетентності у майбутніх викладачів іноземних мов у процесі самостійної роботи / Н.В.Майєр // Іноземні мови. – № 4. – 2016. – С. 20-28.
10. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. / за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2013. – 590 с.
11. Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції: курс лекцій: [навч.-метод. посібник для студ. мовних спец. осв.-кваліф. рівня «магістр»]. – Бігич О.Б., Бориско Н.Ф., Борецька Г.А. та ін. / за ред. Ніколаєвої С.Ю. – К.: «Ленвіт», 2011. – 344 с.
12. Морська Л.І. Інформаційні технології у навчанні іноземних мов: Навчальний посібник. – Тернопіль: Астон, 2008. – 256 с.
13. Ніколаєва С.Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці): Навчальний посібник. – К.: Ленвіт, 2008. – 285 с.
14. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования / Под ред. Е.С. Полат. – М.: Изд. центр «Академия», 2002. – 272 с.
15. Організація педагогічної та науково-асистентської практики в кредитно-модульній системі (освітньо-кваліфікаційний рівень «магістр»). Навчально-методичний посібник / Укл.: Соловей М.І., Спіцин Є.С., Бориско Н.Ф., Складенко Н.К. та ін. – К.: Ленвіт, 2009. – 112с.
16. Пассов Е.И. Методика как теория и технология иноязычного образования. – Елец: ЕГУ им. И.А.Бунина, 2010. – 543 с.
17. Соловова Е.Н. Методика обучения иностранным языкам: продвинутый курс: пособие для студентов педвузов и учителей. – М.: АСТ Астрель, 2009. – 238 с.
18. Черниш В. В. Європейський досвід підготовки вчителя іноземної мови. Посібник / В. В. Черниш // Бібліотечка журналу «Іноземні мови». – Вип. 1 / 2008. – К. : Ленвіт, 2008. – 64 с.

19. Common European Framework of Reference for Languages Learning, teaching, assessment. – Cambridge Univ.Press, 2003. – 260 p.
20. Hadfield J., Hadfield Ch. Introduction to Teaching English. – Oxford, 2010. – 176 p.
21. Harmer Jeremy. The Practice of English Language Teaching (Longman Handbooks for Language Teaching) / Jeremy Harmer. – Pearson Longman; 5th Revised edition, 2015. – 446 p.
22. Penny Ur. A Course in English Language Teaching / Penny Ur. 2nd Edition. – Cambridge Univ.Press, 2012. – 374 p.

Основні завдання для засвоєння навчального матеріалу та поточного контролю:

1. Проаналізуйте основні шляхи інтенсифікації навчального процесу з іноземної мови у ВНЗ.
2. Ознайомтеся з метою і змістом самостійної роботи з іноземної мови студентів мовних спеціальностей.
3. Вивчіть термінологію з проблеми.
4. Навчіться:
 - організовувати різні види самостійної роботи з англійської мови студентів мовних спеціальностей;
 - формувати у студентів мовних спеціальностей навчальну компетенцію;
 - реалізовувати зі студентами різні види проектів з англійської мови;
 - використовувати мовний портфель для організації самостійної роботи студентів мовних спеціальностей;
 - організовувати самостійну роботу студентів мовних спеціальностей у ресурсному центрі.

Завдання і питання для самоконтролю

1. Поясніть поняття «самостійна робота», «педагогічне спілкування», «мовний портфель», «проектна робота», «інтерактивна дошка».

2. Охарактеризуйте вимоги до самостійної роботи студентів з англійської мови.
3. Назвіть види самостійної роботи студентів мовних спеціальностей.
4. Покажіть переваги та недоліки різних засобів реалізації самостійної роботи.
5. Визначте способи використання мовного портфеля у навчальному процесі з англійської мови у ВНЗ.
6. Наведіть приклади різних видів англомовних проєктів.
7. Виконайте тест:

1. Самостійна робота як вища форма навчальної діяльності зумовлена

- а) характером навчального матеріалу
- б) індивідуальними психологічними особливостями студента
- в) особистісними якостями викладача

2. Основою навчальної співпраці є

- а) когнітивний підхід
- б) комунікативний підхід
- в) особистісно-діяльнісний підхід

3. Самостійна робота студентів з іноземної мови передусім сприяє

- а) активізації навчальної діяльності
- б) поліпшенню якості мовного матеріалу
- в) удосконаленню засобів навчання

4. До спеціальних навчальних умінь відноситься

- а) вміння розуміти англомовні тексти при аудіюванні
- б) вміння користуватися тлумачним словником
- в) вміння брати участь у діалозі-домовленості

5. За рівнем самостійності навчальних дій студентів самостійна робота може бути

- а) реконструктивною
- б) рецептивною
- в) продуктивною

6. Вибір виду і форми самостійної роботи насамперед зумовлений

- а) професійним інтересом викладача
- б) характером навчального матеріалу
- в) індивідуальними та психологічними особливостями студентів

7. Самостійна робота з іноземної мови має реалізуватися

- а) на старших курсах
- б) на середньому та старшому етапах
- в) на всіх курсах навчання

8. Автономна навчальна діяльність з оволодіння англійською мовою обов'язково передбачає

- а) самооцінку рівня володіння англійською мовою
- б) співпрацю з іншими студентами
- в) консультативні роботи з більш підготовленими студентами

9. Основною метою мовного портфеля типу Language Learning Portfolio є

- а) демонстрація особистих досягнень
- б) реалізація зворотного зв'язку
- в) удосконалення вмінь іншомовного спілкування

Ключі

1-б; 2-б; 3-а; 4-в; 5-в; 6-в; 7-в; 8-а,в; 9-б.

Завдання для самостійної роботи:

1. Підготуйте реферат за однією з тем:
 - 1) Шляхи інтенсифікації навчального процесу з іноземної мови у вищих навчальних закладах.
 - 2) Шляхи організації самостійної роботи з іноземної мови студентів мовних спеціальностей.
 - 3) Проектна робота як спосіб організації самостійної роботи з іноземної мови студентів мовних спеціальностей.
2. Запропонуйте інформаційно-дослідницький проект для студентів I-II курсу та розробіть етапи виконання проекту.

Зразки підсумкових тестів

Варіант № 1

- 1) Одним із завдань курсу МВІМ у вищій школі є
 - а) оволодіти іноземною мовою
 - б) оволодіти методичним вміннями
 - в) оволодіти теорією виховання
- 2) Об'єктом МВІМ є
 - а) процес навчання іноземної мови
 - б) метод навчання ІМ
 - в) спостереження за процесом навчання ІМ
- 3) Предметом МВІМ є
 - а) процес навчання ІМ
 - б) методи, прийоми і засоби навчання іншомовного спілкування
 - в) спостереження за процесом навчання ІМ
- 4) МВІМ тісно пов'язана з
 - а) психосемантикою
 - б) фізіологією
 - в) лінгводидактикою
- 5) Розташуйте рівні володіння ІМ у порядку від нижчого до вищого
 - а) рівень виживання
 - б) рубіжний рівень
 - в) компетентний рівень
 - г) інтродуктивний рівень
 - д) автономний рівень
 - е) просунутий рівень
- 6) Співвіднесіть вид іншомовної компетенції зі змістом
 - а) мовна
 1. Володіння способами формування і формулювання думок засобами іноземної мови і вміння користуватися такими способами у процесі сприйняття і породження мовлення

б) мовленнєва

2. Сукупність знань про країну виучуваної мови, національно-культурні особливості соціальної і мовленнєвої поведінки носіїв мови і здатність користуватися такими знаннями у процесі спілкування

в) соціокультурна

3. Володіння системою даних про виучувану мову за її рівнями: фонемному, морфемному, лексичному, синтаксичному і вміння користуватися цією системою на практиці

- 7) Визначте компоненти змісту навчання ІМ у вищій школі
- а) процесуальний
 - б) лінгвістичний
 - в) психологічний
 - г) предметний
 - д) методологічний
- 8) Основою навчальної співпраці є
- а) когнітивний підхід
 - б) комунікативний підхід
 - в) особистісно-діяльнісний підхід
- 9) Назвіть структурні компоненти Європейського Мовного Портфеля
- а) словник
 - б) досьє
 - в) мовна біографія
 - г) мовний паспорт
 - д) мовна характеристика
- 10) Що **не** відноситься до організаційних форм навчання ІМ у вищій школі?
- а) аудиторне практичне заняття
 - б) стандарти освіти

- в) колоквиум
 - г) консультація
 - д) співбесіда
- 11) Засоби навчання ІМ відповідають на запитання
- а) чого навчати?
 - б) як навчати?
 - в) за допомогою чого навчати?
- 12) Метою навчання фонетичної компетенції у вищій школі є
- а) ознайомлення зі звуками англійської мови
 - б) ознайомлення з інтонаційними моделями англійської мови
 - в) здатність до коректного артикуляційного та інтонаційного оформлення власних висловлювань і розуміння мовлення інших людей
- 13) Що *не* входить до типів навчальної інформації у процесі формування іншомовної граматичної компетенції?
- а) правила
 - б) ілюстративна таблиця
 - в) мовленнєвий зразок
 - г) граматична вправа
 - д) модель
 - е) схема
 - ж) когнітивна метафора
 - з) алгоритм
- 14) Визначте раціональну послідовність видів вправ для формування граматичних навичок
- а) трансформація ЗМ з новою ГС
 - б) імітація ЗМ
 - в) підстановка у ЗМ
 - г) відповіді на різні типи запитань
 - д) завершення ЗМ
- 15) Автономна навчальна діяльність з оволодіння англійською мовою обов'язково передбачає
- а) самооцінку рівня володіння англійською мовою
 - б) співпрацю з іншими студентами
 - в) консультативні роботи з більш підготовленими студентами
- 16) Вибір способу семантизації лексичної одиниці залежить від
- а) уподобання викладача
 - б) особливостей лексичної одиниці

- в) тематики для мовлення
- 17) Об'єктивні фактори, які впливають на успішність аудіювання, зумовлені
 - а) умовами пред'явлення
 - б) мовною формою
 - в) рівнем сформованості слухової пам'яті
 - г) змістом аудіотексту
 - д) кмітливостю слухача
- 18) Вихідною одиницею навчання діалогічного мовлення є
 - а) репліка
 - б) діалогічна єдність
 - в) мікродіалог
- 19) Читання – це
 - а) активна рецептивна діяльність
 - б) пасивна рецептивна діяльність
 - в) активна продуктивна діяльність
- 20) Вихідною одиницею навчання монологічного мовлення є
 - а) окрема фраза
 - б) зв'язний текст
 - в) понадфразова єдність

Варіант 2

- 1) Співвіднесіть рівні володіння загальнонавчальною і професійно орієнтованою ІМ за ЗЄР

а) B1	1. Mastery
б) B2	2. Threshold
в) C1	3. Vantage
г) C2	4. Effective
- 2) Продовжи назву Європейського документу з мовної освіти Common European Framework of Reference for Languages: ...
 - а) learning, using, evaluation
 - б) learning, teaching, assessment
 - в) teaching, monitoring, controlling
 - г) learning, monitoring, assessment
- 3) Психологічною базою аудіо-лінгвального та аудіо-візуального методів є
 - а) біхевіоризм

- б) асоціативна психологія
 - в) експериментальна психологія
 - г) гештальт-психологія
- 4) Представниками комунікативного методу є
- а) Ч.Фріз, Р.Ладо
 - б) Г.Пальмер, М.Уест
 - в) М.Берліц, Ф.Гуен, М.Вальтер
 - г) Г.Уідоусан, У.Літлвуд, Ю.Пассов
- 5) Співвіднесіть вид іншомовної компетенції зі змістом
а) навчально-стратегічна	1. здатність розмірковувати, спостерігати; усвідомлювати те, як тебе сприймають партнери у спілкуванні
б) загально-навчальна	2. здатність використовувати різні навчальні і комунікативні стратегії та вміння у процесі оволодіння ІМ і в ситуаціях реального спілкування
в) рефлексивна	3. здатність самостійно удосконалювати процес оволодіння іншомовною комунікативною компетенцією і користуватися раціональними прийомами розумової праці
- 6) На яке питання відповідають принципи навчання
- а) Як організувати навчальний процес?
 - б) За допомогою чого навчати?
 - в) Як навчати?
 - г) Які заняття проводити?
- 7) Які принципи навчання ІМ відносяться до методичних?
- а) комунікативності
 - б) свідомості
 - в) взаємопов'язаного навчання мови і культури
 - г) наочності
 - д) домінуючої ролі вправ

- 8) Читання, у процесі якого досягається розуміння не менше 70% змісту, є
 - а) вивчаючим
 - б) переглядовим / вибірковим
 - в) ознайомлювальним
- 9) При навчанні переглядового читання ефективною вправою є
 - а) переказ тексту
 - б) визначення основної думки тексту
 - в) письмовий переклад тексту
- 10) При навчанні ознайомлювального читання ефективною вправою є
 - а) прочитати вказані речення з правильною інтонацією
 - б) знайти у тексті речення з певним граматичним явищем
 - в) знайти у тексті відповіді на вказані запитання
- 11) Самостійна робота з ІМ як вища форма навчальної діяльності зумовлена
 - а) характером навчального матеріалу
 - б) індивідуальними психологічними особливостями студента
 - в) особистісними якостями викладача
- 12) Визначте основні характеристики технології навчання ІМ
 - а) результативність
 - б) економічність
 - в) модульність
 - г) ергономічність
 - д) вмотивованість
 - е) колективність
- 13) Самостійна робота студентів з ІМ передусім сприяє
 - а) активізації навчальної діяльності
 - б) поліпшенню якості мовного матеріалу
 - в) удосконаленню засобів навчання
- 14) Вибір виду і форми самостійної роботи насамперед зумовлений
 - а) професійними інтересами викладача
 - б) характером навчального матеріалу
 - в) індивідуально-психологічними особливостями студентів
- 15) До спеціальних навчальних умінь відносяться
 - а) вміння розуміти англомовні тексти при аудіюванні
 - б) вміння користуватися тлумачним словником
 - в) вміння брати участь у діалозі-домовленості

- 16) Поняття лексична одиниця включає
- слово
 - вільне словосполучення
 - стале словосполучення
 - мовленнєве кліше
 - просте речення
- 17) Основною метою мовного портфеля типу Language Learning Portfolio є
- демонстрація особистих досягнень
 - реалізація зворотного зв'язку
 - удосконалення вмінь іншомовного спілкування
- 18) Писемне мовлення є ... видом діяльності
- продуктивним
 - рецептивним
 - репродуктивним
- 19) У навчанні іноземної мови письмо є
- метою і засобом навчання ІМ
 - засобом навчання і контролю іншомовних знань, навичок та вмінь
 - одночасно метою, засобом навчання і контролю іншомовних навичок та вмінь
- 20) Визначте, що відноситься до типів та видів інтегрованих практичних занять у мовному ВНЗ:
а) формування мовних компетенцій	1. тип
б) вдосконалення мовних компетенцій	2. вид
в) ПЗ з домінантою «Тренування у спілкуванні»	
г) формування мовленнєвих компетенцій	
д) ПЗ з домінантою «Практика у спілкуванні»	
е) вдосконалення мовленнєвих компетенцій	

Варіант 3

- 1) Об'єктом МВІМ є

- а) процес навчання іноземної мови
 - б) метод навчання ІМ
 - в) спостереження за процесом навчання ІМ
- 2) Предметом МВІМ є
- а) процес навчання ІМ
 - б) методи, прийоми і засоби навчання іншомовного спілкування
 - в) спостереження за процесом навчання ІМ
- 3) Співвіднесіть аббревіатури з повними назвами екзаменів з англійської мови за ЗЄР
- а) СРЕ 1. Certificate in Advanced English
 - б) САЕ 2. Preliminary English Test
 - в) FCE 3. Certificate of Proficiency in English
 - г) РЕТ 4. Key English Test
 - д) КЕТ 5. First Certificate in English
- 4) На яке методичне запитання відповідає зміст навчання:
- а) Як організувати навчальний процес?
 - б) Чого навчати?
 - в) Як навчати?
 - г) За допомогою чого навчати?
- 5) Що входить до обов'язкових компонентів НМК з англійської мови?
- а) збірник тестів
 - б) підручник
 - в) глосарій
 - г) книга для викладача
- 6) Співвіднесіть компетенції майбутнього викладача ІМ зі змістом
- а) міжкультурна комунікативна компетенція 1. Вміння використовувати країнознавчі та фонові

знання про країну, мова якої вивчається

б) іншомовна комунікативна компетенція

2. Володіння ІМ як предметом і засобом навчання міжкультурного діалогу у майбутній діяльності викладача

в) лінгвосоціокультурна компетенція

3. Уміння успішно вирішувати завдання взаєморозуміння і взаємодії з носіями мови, яка вивчається

7) Лінгвістичний компонент змісту навчання ІМ у мовному ВНЗ включає:

- а) мовленнєві навички
- б) мовний матеріал
- в) соціокультурний матеріал
- г) мовленнєвий матеріал
- д) мовленнєві уміння

8) Психологічний компонент змісту навчання у мовному ВНЗ включає:

- а) мовний матеріал
- б) мовленнєві навички і уміння
- в) соціокультурний матеріал
- г) професійно орієнтовані навички і вміння

9) Розташуйте етапи формування фонетичної навички у правильному порядку

- а) імітація
- б) сприйняття і ознайомлення
- в) комбінування
- г) ізольована репродукція
- д) диференціювання й усвідомлення

10) Визначте характерні риси педагогічної фонетики:

- а) не враховує вплив рідної мови
- б) контрастивна
- в) абстрактна
- г) конкретна і детальна
- д) організує навчальний матеріал системно-лінійно
- е) організує навчальний матеріал концентрично-циклічно

11) Співвіднесіть операції з видом граматичної навички

а) рецептивна граматична навичка	1. вибір ГС; оформлення за нормами мови; реалізація у мовленні
б) репродуктивна граматична навичка	2. сприймання; розпізнавання; співвіднесення із значенням ГС

12) Співвіднесіть приклади семантизації лексики зі способами:

а) мовні	1. ілюстрації
б) немовні	2. переклад
	3. контекст
	4. предмети
	5. жести, міміка
	6. дефініція
	7. тлумачення значення
	8. піктограми, цифри

13) Визначте суб'єктивні фактори, які впливають на успішність аудіювання:

- а) кмітливість слухача
- б) зміст аудіотексту

- в) рівень сформованості слухової пам'яті
 - г) темп мовлення
 - д) рівень ймовірного прогнозування
- 14) Співвіднесіть приклади з видами опор для висловлювань (іншомовна компетенція в говорінні):
а) вербальні
опори	1. сюжетний малюнок
б) зображальні	2. підстановчі таблиці
в) вербально-зображальні	3. план висловлювання
	4. план міста / кварталу
	5. відеоматеріали
	6. схеми із текстовим супроводом
- 15) Розташуйте у правильному порядку етапи породження висловлювання:
- а) включення механізмів: (внутрішнього і зовнішнього оформлення висловлювання)
 - б) мовленнєвий сигнал (висловлювання)
 - в) виникнення потреби, комунікативного наміру
- 16) До об'єктивних труднощів навчання читання відносяться
- а) мовна форма тексту
 - б) зорова пам'ять
 - в) поле читання
 - г) зміст тексту
 - д) умови пред'явлення тексту
- 17) До підсистеми вправ для розвитку вмінь аудіювання належать вправи,
- а) які готують до аудіювання текстів
 - б) з аудіювання текстів
 - в) для розвитку мовленнєвих механізмів аудіювання

18) До підсистеми вправ для формування слухових навичок аудіювання належать вправи для формування:

- а) фонематичного слуху
- б) лексичних навичок
- в) інтонаційного слуху

19) До якої підсистеми вправ для формування іншомовної мовленнєвої компетенції у письмі відносяться наступні приклади:

а) підсистема вправ для навчання техніки письма	1. вправи для формування лексичних навичок письма
б) підсистема вправ для формування мовленнєвих навичок письма	2. вправи для формування графічних і орфографічних навичок письма
в) підсистема вправ для формування і розвитку вмінь письма	3. вправи для формування навичок вживання засобів міжфразового зв'язку (ЗМЗ)
	4. вправи для навчання написання анотацій, доповідей, рецензій
	5. вправи для формування граматичних навичок письма
	6. вправи для навчання написання певних видів ділових документів

20) Назвіть структурні компоненти Європейського Мовного Портфеля

- а) словник
- б) досьє

- в) мовна біографія
- г) мовна характеристика
- д) мовний паспорт

Орієнтовні екзаменаційні питання

1. Структура професійної компетентності вчителя/викладача іноземної мови.
2. Поняття «компетенція» і «компетентність». Іншомовна комунікативна компетенція.
3. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти. Європейський мовний портфель.
4. Рівні володіння загальнонавчальною і професійно-орієнтованою ІМ.
5. Система навчання ІМ студентів мовних спеціальностей; основні підсистеми.
6. Основні підходи до навчання ІМ студентів мовних спеціальностей.
7. Цілі навчання ІМ студентів мовних спеціальностей.
8. Визначення та характеристика компетенцій володіння ІМ.
9. Компоненти та аспекти змісту навчання ІМ студентів мовних спеціальностей.
10. Загальнодидактичні та методичні принципи навчання ІМ студентів мовних спеціальностей.
11. Методи-способи навчання ІМ студентів мовних спеціальностей. Технологія навчання ІМ.
12. Засоби навчання ІМ студентів мовних спеціальностей. Вимоги до засобів навчання.
13. Організаційні форми навчання ІМ студентів мовних спеціальностей. Модульна організація навчального процесу з ІМ.
14. Переваги і недоліки аспектного викладання іноземної мови.
15. Фонетична компетенція як мета навчання ІМ у мовному вузі. Компоненти фонетичної компетенції.

16. Етапи формування фонетичних навичок. Типи вправ для формування фонетичної компетенції.
17. Формування іншомовної граматичної компетенції студентів мовних спеціальностей. Граматичні навички.
18. Етапи роботи з новими граматичними структурами. Типи навчальної інформації.
19. Система вправ для формування іншомовної граматичної компетенції.
20. Проблеми навчання лексики. Еволюція методики навчання лексики.
21. Рівні володіння лексичним матеріалом у студентів мовних спеціальностей.
22. Зіставний аналіз методичних підходів до навчання лексики.
23. Шляхи та зміст формування іншомовної лексичної компетенції студентів мовних спеціальностей.
24. Аудіювання як вид мовленнєвої діяльності. Види та визначальні риси аудіювання.
25. Функції аудіювання у навчальному процесі. Фактори успішності аудіювання студентів мовних спеціальностей.
26. Система вправ для навчання аудіювання студентів мовних спеціальностей. Етапи роботи з аудіотекстом.
27. Вимоги програми до опанування студентами іншомовною компетенцією у говорінні. Рівні володіння іншомовним говорінням.
28. Зміст процесу формування іншомовної компетенції у говорінні у студентів мовних спеціальностей.
29. Взаємозв'язок видів мовленнєвої діяльності. Функції та форми говоріння.
30. Етапи оволодіння діалогічним та монологічним мовленням студентами мовних спеціальностей.
31. Система вправ для навчання говоріння студентів мовних спеціальностей.

32. Сучасні технології навчання для формування у студентів іншомовної компетенції у говорінні.
33. Мета і зміст формування іншомовної компетенції у читанні у студентів мовних спеціальностей.
34. Основні види читання з точки зору сучасної методики викладання ІМ.
35. Вимоги до текстів для читання у мовному ВНЗ. Функції іншомовного тексту.
36. Етапи роботи з текстом для читання у мовному ВНЗ. Система вправ. Рівня розуміння прочитаного.
37. Етапи навчання читання і способи контролю розуміння прочитаного у мовному ВНЗ.
38. Письмо як вид мовленнєвої діяльності. Мета навчання письма у мовному ВНЗ.
39. Система вправ для формування іншомовної компетенції у письмі у мовному ВНЗ.
40. Типи засобів міжфразового зв'язку у писемному мовленні.
41. Основні підходи до формування іншомовної компетенції у письмі.
42. Основні компоненти структури соціокультурної компетенції студентів мовних спеціальностей.
43. Цілі та завдання професійно-орієнтованого навчання англійської мови у педагогічному ВНЗ.
44. Рольовий репертуар учителя/викладача англійської мови.
45. Ситуації міжкультурного спілкування у професійній взаємодії спеціалістів у галузі викладання/навчання ІМ.
46. Типи і види практичних занять у мовному ВНЗ.
47. Типи і види інтегрованих практичних занять у мовному ВНЗ.
48. Структура і зміст практичних занять з англійської мови у мовному ВНЗ.
49. Класифікація навчальних і комунікативних стратегій у мовному ВНЗ.

50. Планування практичних занять з англійської мови у мовному ВНЗ.

ЧАСТИНА II

Додаток 1. Визначення компетенцій

Професійна іншомовна комунікативна	Володіння іноземною мовою як предметом і засобом навчання студентів міжкультурного діалогу у майбутній діяльності викладача/ перекладача іноземної мови.
Міжкультурна комунікативна	Володіння ІМ як предметом і засобом навчання міжкультурного діалогу у майбутній діяльності викладача ІМ/перекладача.
Іншомовна комунікативна	Уміння успішно вирішувати завдання взаєморозуміння і взаємодії з носіями мови, яка вивчається, у відповідності до норм і культурних традицій в умовах прямого й опосередкованого контактів.
Мовна	Володіння системою даних про виучувану мову за її рівнями: фонемному, морфемному, лексичному, синтаксичному (знати і вміти користуватися цією системою на практиці).
Мовленнєва	Володіння способами формування і формулювання думок засобами мови і вміння користуватися такими способами у процесі сприйняття і породження мовлення. Забезпечує вирішення задач взаємодії у процесі спілкування у відповідності до норм виучуваної мови, узусом і традиціями культури цієї мови.
Соціо-Культурна	Сукупність знань про країну виучуваної мови, національно-культурні особливості соціальної і мовленнєвої поведінки носіїв мови і здатність користуватися такими знаннями у процесі спілкування, керуючись звичаями, правилами поведінки, нормами етикету, адекватними соціальним умовам і стереотипам поведінки носіїв мови.
Лінгвосоціокультурна (<i>лінгвокультурознавча</i>)	Вміння використовувати країнознавчі та фонові знання про країни, мова яких вивчається; мінімум словникового запасу мови; факти, норми та

	цінності національної культури; специфіка вербальної і невербальної поведінки, яка прийнята у певній культурі. Включає країнознавчі і соціокультурні знання, соціолінгвістичні знання і відповідні навички та вміння, міжкультурні знання і вміння.
Компенсаторна	Здатність заповнювати у процесі навчання брак мовних знань, а також мовленнєвого і соціального досвіду спілкування іноземною мовою.
Навчально-стратегічна	Здатність використовувати різні навчальні і комунікативні стратегії та вміння у процесі оволодіння іноземною мовою і в ситуаціях реального міжкультурного спілкування.
Соціальна	Здатність вступати у комунікативні взаємини з іншими людьми, яка вимагає від людини вміння орієнтуватися у соціальній ситуації і керувати нею.
Загально-навчальна	Здатність самостійно удосконалювати процес оволодіння міжкультурною комунікативною компетенцією і користуватися раціональними прийомами розумової праці.
Екзистенційна	Сума індивідуальних характеристик індивіда (<i>напр.</i> : інтроверт, екстраверт; особливості пам'яті, уваги, мислення, сприйняття, емпатії тощо).
Рефлексивна	Здатність розмірковувати, спостерігати, бажати розуміти власні почуття і вчинки; усвідомлювати те, як тебе сприймають партнери у спілкуванні.
Емпатична	Емоційно-оціночне відношення індивіда до лінгвокультурної взаємодії представників різних національно-культурних спільнот.

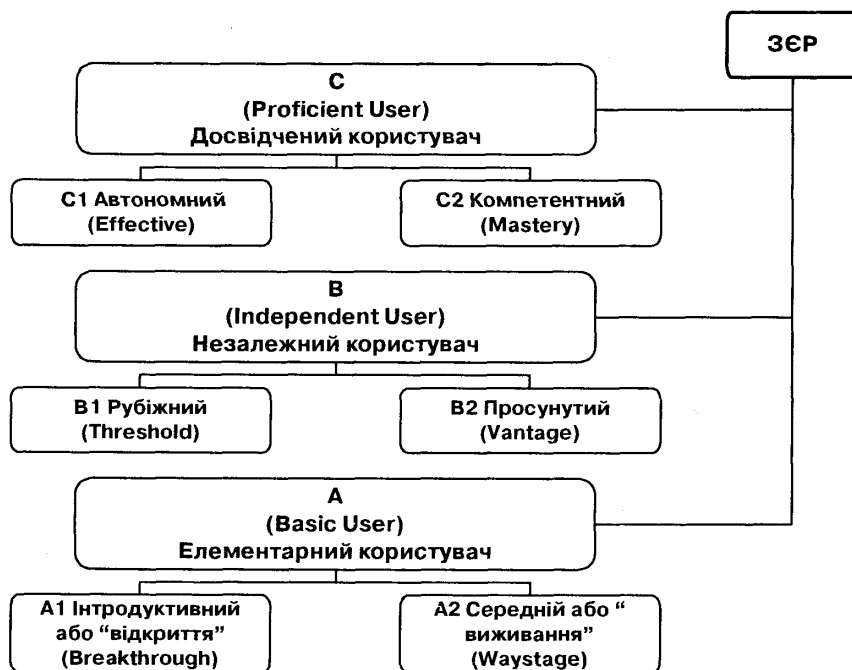
(Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції: курс лекцій: [навч.-метод. посібник для студ. мовних спец. осв.-кваліф. рівня «магістр»]. – Бігич О.Б., Бориско Н.Ф., Борецька Г.А. та ін. / за ред. Ніколаєвої С.Ю. – К.: «Ленвіт», 2011. – С. 64-65.)

Додаток 2. Як співвідносяться рівні володіння загально- живаною і професійно орієнтованою ІМ з ета- пами навчання у ВНЗ?

**Рівень володіння англійською мовою у випускників мов-
них вищих закладів освіти**

Необхідний рівень комунікативної компетенції визначається етапом і метою навчання. Детальної розробки набули у рамках досліджень Ради Європи (Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment /CERF/) – в Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти; вивчення, викладання, оцінювання (ЗЄР).

Рівні володіння ІМ (згідно ЗЄР, 2003 р.)

Розподіл часу на досягнення рівня згідно ЗЄР

(Common European Framework Guided Learning Hours)

A2 approximately	180-200
B1 approximately	350-400
B2 approximately	500-600
C1 approximately	700-800
C2 approximately	1,000-1,200

Орієнтовне співвідношення рівнів володіння загально- живаною і професійно орієнтованою ІМ з етапами навчання у ВНЗ

Рівні володіння АМ згідно асоціації тестування ALTE*	Рівні володіння загальноживаною ІМ (ЗЄР)	Рівні володіння професійно орієнтованою ІМ (*p- professional)	Рік (курс) навчання у ВНЗ
Level 5	C2 – Mastery (компетентний)	C2p – Mastery professional (компетентний професійно орієнтований)	5
Level 4	C1 – Effective (автономний)	C1p – Effective professional (автономний професійно орієнтований)	4
			3
Level 3	B2 – Vantage (просунутий)	B2p – Vantage professional (просунутий професійно орієнтований)	2
			1
Level 2	B1 – Threshold (рубіжний)	B1p* – Threshold profes- sional (рубіжний профе- сійно орієнтований)	

Додаток 3. Основні британські іспити, дипломи/сертифікати для вчителів англійської мови як іноземної

Іспити, дипломи/сертифікати для вчителів англійської мови як іноземної (Teacher Awards)

Teaching Knowledge Test /TKT/ Three Modules:

Module 1: Language and Background to language learning and teaching.

Module 2: Lesson planning and use of resources for language teaching.

Module 3: Managing the teaching and learning teaching.

Two extra modules:

Knowledge about Language /KAL/.

Content and Language Integrated Learning (CLIL).

Certificate in Teaching English to Speakers of Other Languages /CELTA/

- 120 guided learning hours including six hours of assessed teaching. **Certificate in English Language Teaching to Young Learners /CELTA YL/** (extension to CELTA) – 106 contact hours between the candidates and the course tutors, eight hours directed observation of lessons with young learners taught by experienced ELT professionals, two hours of which may be lessons on video. The course should be timetabled to enable candidates to have additional time (minimum 50 hours) for the required reading, research, assignment and lesson preparation.

In-service Certificate in English Language Teaching /ICELT/ (applicants should be practising teachers who will have had a total of at least 500 hours of relevant experience by the end of the course; have the competence in written and spoken English which is sufficient for them to participate effectively in the course /the minimum language level entry requirement is Council of Europe level B2 (First Certificate in English or equivalent)/) – a minimum of between 120-150 contact hours between the candidate(s) and the course tutor(s) including input, tutorial support and feedback.

Diploma in Teaching English to Speakers of Other Languages /DELTA/ – minimum 120 guided learning hours plus a ten-hour teaching placement, five hours of which are assessed.

DELTA Extension Module (Level 5 Certificate in FE Teaching for ESOL Subject Specialists) – minimum 50 input hours plus a 120-hour

teaching placement of which six hours in an ESOL context must be assessed and feedback given. Teachers must have experience of planning, teaching and evaluating two different levels of the ESOL Core Curriculum – one Entry level and either Level One or Level Two.

International Diploma in Language Teaching Management /IDLTM/

– a

325-hour course. Typically, there is an initial 2 week full-time face-to-face component, with the remainder of the course taught in flexible delivery mode over a 6 month period and concluding with a 3 day face-to-face seminar.

Додаток 4. Типологія вправ

<p>За основними критеріями: Комунікативність. Мотивація. Прийом або видача інформації. Наявність опор. Спосіб взаємодії. Спосіб контролю.</p>	<p>За додатковими критеріями: Характер виконання. Участь рідної мови. Функція у навчальному процесі. Місце виконання.</p>
--	--

Критерії	Типи вправ
1. Комунікативність	Комунікативні Умовно-комунікативні Некомунікативні
2. Мотивація	Вмотивовані – невмотивовані
3. Прийом або видача інформації	Рецептивні, рецептивно-репродуктивні, рецептивно-продуктивні, продуктивні
4. Наявність опор	Без опор, зі спеціально створеними опорами, з природними опорами
5. Спосіб взаємодії	в парах, малих групах, командах, усією групою, індивідуальні, фронтальні, хорові
6. Спосіб контролю	безпосередній-відстрочений-тотальний-вибірковий самоконтроль з ключами взаємоконтроль
7. Характер виконання	усні письмові
8. Участь рідної мови	одномовні двомовні (перекладні)
9. Функція у навчальному процесі	тренувальні контрольні
10. Місце виконання	аудиторні лабораторні домашні

Додаток 5. Типи і види інтегрованих ПЗ у мовному ВНЗ

Тип практичного заняття визначається за його домінантою:

ПЗ з домінантою «тренування у спілкуванні»

- Підтип А: з подачею нового матеріалу (*має місце на початку циклу/ модуля або на початку підциклу, коли починається робота над новою підтемою або новим проблемно-тематичним комплексом*).
- Підтип Б: без подачі нового матеріалу (*має місце всередині циклу/ підциклу*).

Види занять:

- формування мовних компетенцій;
- вдосконалення мовних компетенцій;
- формування мовленнєвих компетенцій.

ПЗ з домінантою «практика у спілкуванні»

Види занять:

формування і вдосконалення мовленнєвих компетенцій; вдосконалення мовних компетенцій.

У навчально-виховному процесі мовного ВНЗ не існує «чистого» типу заняття, тому що:

- Навчання іншомовного спілкування зумовлює моделювання на ПЗ спілкування, починаючи з подачі нового мовного, мовленнєвого, змістовно-тематичного, соціокультурного матеріалу.
- Циклічність навчального процесу («спіраль»: різний матеріал знаходиться на різних рівнях опрацювання. Певний матеріал може відпрацьовуватися на рівні тренування у спілкуванні, тобто матиме місце формування мовних компетенцій, а інший матеріал уже переходить на рівень практики у спілкуванні, тобто має місце формування і/або вдосконалення мовленнєвих компетенцій).
- Кожне ПЗ має одну основну (домінуючу) і 2-3 додаткових практичних цілей.
- Політемність і «поліпроблемність» кожного циклу ПЗ.

Приклади:

Тип ПЗ: заняття з домінантою «тренування у спілкуванні» (скорочено ТС);

Вид ПЗ: заняття формування лексичної компетенції і вдосконалення фонетичної;

Тип ПЗ: заняття з домінантою «практика у спілкуванні» (скорочено ПС);

Вид ПЗ: заняття розвитку мовленнєвої компетенції в монологічному говорінні та аудіюванні.

(Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції: курс лекцій: [навч.-метод. посібник для студ. мовних спец. осв.-кваліф. рівня «магістр»]. – Бігич О.Б., Бориско Н.Ф., Борецька Г.А. та ін. / за ред. Ніколаєвої С.Ю. – К.: «Ленвіт», 2011. – С. 323.)

Додаток 6. Year-by-year distribution of topics and topic areas

YEAR 1	YEAR 2
<p>Personal Identification About Myself Appearance and Disposition Interests of Young People in English-speaking Countries and Ukraine Problems of Young People in English-speaking Countries and Ukraine</p>	<p>Choosing a Career Career Counselling and Training Occupations. Work and Employment My Future Profession</p>
<p>Family Life Family Relations Marriage and Wedding Customs in English-speaking Countries and Ukraine Bringing up Children Family Problems. One Parent Families</p>	<p>A Question of Health Diseases and Health Problems A Visit to a Doctor Health Service in Great Britain, USA and Ukraine Keeping Fit. Promoting Healthy Lifestyles</p>
<p>There Is No Place Like Home Homes and Housing in English-speaking countries and Ukraine Living Conditions. Inside the House Students' Accommodation Household Chores</p>	<p>Leisure and Sports Summer and Winter Sports Sports and Games Popular in English-speaking Countries and Ukraine Olympic Games Weekend Activities and Holidays</p>
<p>Meals and Cooking Food and Drink Eating and Drinking Habits in English-speaking countries and Ukraine Eating Out in English-speaking Countries and Ukraine</p>	<p>On the Move Using Public Transport Travelling by Air, Sea, Rail or Car Hitch Hiking and Cycling</p>

<p>At Your Service Using Public Services Types of Shops Money, Payment and Prices Clothes and Fashion</p>	<p>Britain and the British Geographical Position Cities and Towns in England, Wales, Scotland & Northern Ireland London. Places of Interest. Getting About Town</p>
<p>Seasons and Weather Weather Forecast Speaking About the Weather Seasons</p>	<p>Ukraine and the Ukrainians Geographical Position of Ukraine Cities and Towns in Ukraine Kyiv. Places of Interest</p>
<p>Students' Life and Studies My University Studies Students' Day Off Learning Habits and Strategies</p>	<p>Theatre A Visit to a Theatre The History of the British Theatre Theatres in London</p>
<p>Places Native Town/ Village Urban and Rural Life</p>	
YEAR 3	YEAR 4
<p>Cinema The History of Cinema TV and Cinema. Their Impact on People My Favourite Actor/ Film Director Film Review</p>	<p>Law and Crime Courts and Trials Law Enforcement in English-speaking Countries and Ukraine Human Rights The Constitution of Ukraine</p>
<p>Art Trends in Art Art Museums The English School of Painting My Favourite Painter</p>	<p>Political Systems Governments in E-S countries and Ukraine Elections, Political Parties and Movements Current National and International Political Trends</p>

<p>People and Personalities Appearance and Character. Appearances Are Deceptive Feelings and Emotions English, American and Ukrainian Characters. Overcoming Stereotypes National Festivals & Family Celebrations</p>	<p>Higher Education The Systems of Higher Education in English-speaking Countries and Ukraine Student Life in British and American Universities</p>
<p>The World Around Us Wildlife and the Environment Industry and Agriculture Environmental Problems and Solutions Environmental Protection World Ecological Movements</p>	<p>Teaching Practice Reflecting on the Teaching Experience What Makes a Good Teacher Class Management Problem Children</p>
<p>You Never Stop Learning The System of Secondary Education in England and Wales Types of Schools Secondary Education in Ukraine The Problem of Bringing Up Children. Discipline in Schools</p>	<p>Keeping Up To Date The Press Radio and Television New Information Technologies and Modern Means of Communication</p>
<p>English as a World Language World Englishes Language Rights Special English English – Lingua Franca. The Future of English</p>	<p>Man and Music Trends and Genres in Music Youth and Music My Preferences in Music</p>

YEAR 5

Cross-Cultural Studies

Ethnicity and Identity (e.g. Scottish/Japanese/ ... Identity).

Economy, Culture and Gender Identity.

Processes of Creating Cultural Identities in Modern Europe: Personal and Collective.

Social Difficulty in a Foreign Culture.

Motivation and Values among Ukrainian/English/Chinese, etc. ... Students.

Culture Shock, Language Shock and the Shock of Self-Discovery.

Diversity and Convergence in Today's World

Overcoming Stereotypes and Prejudices.

Immigration: Integration versus Retaining Identity.

Racism.

Religious Diversity in a Multicultural Society.

Youth Subcultures (Punk, Rave, Hip Hop, New Age Travellers).

The Relationship between the Arts and Pop-Culture.

Globalisation and Localisation.

New Information Technologies in Personal and Professional Development

Cross-Cultural Communication through E-pals.

Netiquette.

The Role of the Internet in Personal and Professional Development.

Research Issues in Linguistics, Literary and Educational Studies

Intercultural Pedagogy.

Intercultural Learning at School.

Comparative and Contrastive Analysis of Language.

Language, Culture and Meaning: Cross-Cultural Semantics.

Experimental Studies in Linguistics: Bringing Different Disciplines Together.

Doing Things with Words: Pragmatics.

Language Across Time: Historical Linguistics.

The Cognitive Basis of Language: Language and Thought.

Post-Modernistic Focus in Contemporary Literary Studies.

The Writer and his/her Voice.

Reflective Practice.

Case-Study.

Action Research.

Exploratory Practice.

Classroom Observation.

Learning and Teaching Styles

Learning Strategies: Encouraging Learner Independence.

Becoming a More Successful Learner.

Multiple Intelligences.

Managing an EL Classroom.

Establishing Rapport in the Classroom.

Tailoring an EL Classroom: Finding a Fit between Teaching and Learning Style.

Materials: Evaluation, Selection, Adaptation, Design

Managing Change through Materials.

Materials as Support, Materials as Constraint.

Teachability of Course-Book Materials.

Producing Instructional Materials in the Ukrainian Setting.

Teachers' Interpretations of Language Teaching Materials.

Designing Teaching Materials for Teacher Self-Development.

Learner Needs and Professional Demands. Designing an ESP Syllabus.

Specification of the Syllabus Content in Terms of Skills Coverage.

Educational Environment and its Relevance to Syllabus Design.

Educational and Pedagogic Factors in Syllabus Design.

(Програма з англійської мови для університетів / інститутів
(п'ятирічний курс навчання) Ж Проект / Колектив авт. :
С.Ю. Ніколаєва, М.І. Соловей (керівники), Ю.В. Головач та ін.
; Київ. держ. лінгв. ун-т та ін. та ін. – 2001. – С. 120-123.)

ЧАСТИНА III

Методичні рекомендації з проєктної роботи (PROJECT WORK GUIDE)

N	Stages of Project development	Procedures	Language skills developed	Mode of interaction	Teacher's functions
0.	Pre-project work	Planning when, how and what kind of input to give Thinking of the ways and stages of giving and getting feedback Doing preliminary information research Establishing evaluation criteria			Planner, researcher
1.	Input on Project work	Giving class genuine reason for undertaking particular Project Working out and negotiating rules of group work Defining characteristics and stages of Project Making trainees aware of advantages and constraints of Project mode Advising on evaluation criteria	Listening: for detail Writing: note-taking Speaking: enquiring and discussion, argumentation	Trainer - class, groups, pairs	Resource, consultant, facilitator
2.	Selecting topic	Brainstorming Presenting and evaluating ideas Forming teams Distributing responsibilities	Speaking: discussion, negotiation, summarising Listening: for gist, for detail, for attitudes	Groups, pairs	Facilitator, co-planner, devil's advocate
3.	Creating general outline	Mapping out Project stages Reporting to class Discussing initial outline Re-designing group's work plan	Speaking: accounting for and sustaining views, providing relevant explanation and arguments, suggesting ideas, summarising Writing: re-drafting outline	Groups, individual	Facilitator, monitor
4.	Doing basic research around topic	<ul style="list-style-type: none"> Collecting data Processing and analysing data Recording information gathered 	Reading: skimming, scanning; intensive and extensive reading Speaking: information seeking, enquiring Listening: global, for detail Writing: writing forms, note-taking, describing, classifying	Groups, pairs, individual	Resource, consultant.

N	Stages of Project development	Procedures	Language skills developed	Mode of interaction	Teacher's functions
5.	Reporting preliminary findings	<ul style="list-style-type: none"> Making group reports Discussing presentations Giving feedback 	Speaking: reporting, discussing, developing the point, responding to questions and comments Listening: for main ideas, inferring links between positions Writing: note-making	Groups, individual	Facilitator, troubleshooter, observer, soundboard
6.	Drafting of Project proposal and its presentation	<ul style="list-style-type: none"> Shaping ideas and processed information into Project form Writing proposal Presenting to class 	Writing: writing proposal document along the framework Speaking: giving oral presentation Listening: for gist, for detail	Groups, individual	Consultant, observer
7.	Proposal evaluation	<ul style="list-style-type: none"> Discussing proposal document Making revision suggestions 	Reading: understanding text organisation, extracting main ideas Speaking: discussing, answering counterargument, expressing judgement Listening: for main ideas	Groups, pairs, individual	Facilitator, evaluator
8.	Processing feedback	<ul style="list-style-type: none"> Analysing new needs Deciding how to proceed Reorganising group tasks 	Speaking: discussing, expanding and developing the proposal Writing: note-making, redrafting, editing Listening: for main ideas, for detail, selecting cues	Groups, pairs	Consultant, monitor
9.	Doing Project	<ul style="list-style-type: none"> Generating final product 	Speaking: discussing, interpreting data, supplying arguments, drawing conclusions Writing: writing appropriate text	Groups, individual	Supporter, consultant, monitor

N	Stages of Project development	Procedures	Language skills developed	Mode of interaction	Teacher's functions
10.	Writing report	<ul style="list-style-type: none"> • Compiling report along guidelines • Revising and editing report 	Speaking: discussing, drawing conclusions, suggesting amendments Writing: report writing, redrafting Reading: proof-reading	Groups, individual	Supporter, consultant
11.	Project presentation	<ul style="list-style-type: none"> • Presenting Project to class • Discussing process and results 	Speaking: making presentation, discussing Listening: for gist, for detail, for text organisation	Groups, individual	Facilitator, observer, evaluator
12.	Project assessment and evaluation	<ul style="list-style-type: none"> • Commenting on process • Assessing product • Evaluating Project as a whole • Providing external evaluation 	Listening: for detail Speaking: commenting, evaluating Writing: filling in questionnaires/evaluation forms	Class, individual	Evaluator, feedback provider, adviser to external evaluator

The merits of project work, for example authenticity, learner autonomy and motivation, have been widely recognised. By authenticity we mean that of language input, of task, of event and of learner experience. Learner autonomy is manifested through making the learners responsible for their own learning. Project work triggers motivation through its appeal to learners' current interests and future needs, and through its creativity and team-building potential.

- Projects may be grouped under the following categories:
- Information and research projects;
- Survey projects;
- Production projects;
- Performance and organisational projects.

A particular project may take the form of any of the above categories at different stages of its development, depending on the aims and content.

The potential end products that might result from project work are wide ranging. These include:

- Broad-sheets;
- Handouts;
- Wall-displays;
- Mock newspapers, radio/video programmes;
- Case-studies;
- Booklets;
- Diaries;
- Formal written (group) reports;
- Instructional materials;
- Student performance.

SELF-EVALUATION SHEET (for trainees)

CONTENT

1. What issues have formed the main focus of your work this week?

2. What aspects of work have you done outside the classroom?

3. How do you feel about the work you've done?

GROUP INTERACTION

4. How has your co-operation with other members of the group developed this week?

5. How would you evaluate your contribution to the work of the team?

6. Have you encountered any problems/difficulties? If yes, how have you addressed them?

7. What do you feel were the most satisfying aspects of working in groups?

LANGUAGE DEVELOPMENT AND STUDY SKILLS

8. What can you say/do this week that you couldn't say/do last week?

9. What have you learnt about the target language this week, that you didn't know last week?

10. What have you:

- a. read _____
- b. listened to _____
- c. written about _____
- d. spoken about this week in relation in your project?

11. Any other comments?

PEER-EVALUATION SHEET FOR PRESENTATIONS

A General

What were the strengths of the presentation?

B Preparation

Was the objective clear?

Had he/she considered the audience?

Was the content relevant to the topic?

C Organisation

Comment on his/her introduction.

Did the presentation have a clear logical structure?

Did he/she conclude with a summary at the end of his/her talk?

D Delivery

What about his/her use of notes etc.?

What about his/her use of visual aids?

Was the timing of the presentation well controlled?

What about the speed of speaking?

Could everyone hear?

What about the clarity of speaking?

Did he/she make eye contact with the listeners?

What about his/her body language (posture, position etc.)?

E Discussion

How well did he/she deal with questions?

What kinds of participation were most frequent/useful?

F Language

If he/she had any difficulties in giving the talk, were they caused by: Grammar? Vocabulary? Pronunciation? Other?

G General

What does he/she need to improve for future presentations?

CHECK-LIST FOR EVALUATING THE END-PRODUCT (for trainers)

QUALITY OF THE PROFESSIONAL PRODUCT

- Have the trainees done what they set out to do?
- What dimensions of the problem have they been working with?
- Is the project internally consistent as to problem formulation, analysis and conclusion?
- Is the product a good example of project work?
- What sources of information /data have the trainees used and how well did they do this? Does the final product contain original ideas?
- How relevant is it to the trainees' future professional activities, education, personal development?

QUALITY OF PRESENTATION

- Is the format of the presentation appropriate to the goals and the content of the project? Does it clearly demonstrate how successful trainees were in achieving their goals?
- What kind of sign-posting - visuals, handouts, etc. - were used?
- Is the presentation varied and coherent?
- Have all the members of the group participated (e.g. in preparing for presentation, actually presenting, taking part in the discussion, etc.)?
- Have all the members of the group demonstrated their understanding of the whole project as a collective work?

LINGUISTIC DIMENSION

The trainees' written group/individual reports and presentations are assessed against the rating scales developed for evaluating their written and oral performance.

GUTOEUNES FOR WRITING PROJECTPROPOSALS

A proposal is an offer to do something or a suggestion that something be done. The writer's purpose is to persuade readers to improve or to alter existing conditions or to support a plan for solving a problem, a suggestion for further research.

Important Considerations for a Proposal:

Audience: The audience for a proposal is multiple and may involve many levels of technical understanding. Generally, the audience is composed of decision-makers who are busy but interested and who appreciate a clearly written, detailed, and thoughtful proposal.

Tone: Your tone should be confident but not strident, encouraging but not overly friendly, moderately formal but not stiff. Do not hesitate to offer suggestions, but do not complain or insult anyone in the process. Define jargon as necessary, but do not condescend to readers (assume they are intelligent and generally well informed). Focus on a problem or a need rather than upon who has created that problem or why.

Purpose/Aim: A proposal should aim to (1) define a problem (which can include a lack) of some sort, and (2) offer an answer, which can be a detailed solution, a hypothetical plan, or just a thoughtful suggestion for further evaluation and research.

Content: You must research your proposal. This might involve (1) interviewing people, (2) gathering written information from interviewees or from reference sources, and (3) making detailed observations of your own about an existing condition.

Language/Diction: Use clear, active language and embed details into your sentences. Avoid rhetorical flourishes, but do not make the language overly simple either.

Structure/Form: Format is more important to a proposal than to a formal argument or even an editorial. In order to ensure readability, proposals of the most varied kinds can include the following:

- explicit title & careful layout;
- bulleted items in paragraphs;

- explicit subheadings;
- an introduction, body, and conclusion.

Other Tips

Title: Be as specific as possible here (this is also true for subject lines in memos). The title serves to state the problem (thesis) of the proposal. Say what you need to, but do not make it too long. Do not be catchy, as with titles for essays or editorials.

Centre titles and subheadings, use wide margins, number pages, double-space typeface.

When necessary, **bullet** paragraphs with circles, asterisks, dashes, or numbers, etc. However, do not do this to avoid writing complete sentences.

Introduction, main body, & conclusion: In an introduction, you should consider, in some fashion, most of the following:

- the subject and purpose of the proposal;
- the potential problems of the proposal;
- the needs of the readers;
- the benefits of the proposal;
- the sources used;
- the scope.

In the body, you should consider the methods, materials, timetable, facilities, personnel, necessary research, etc. In the conclusion, you should request action, even if this is simply to think about a problem anew, and suggest some orientation toward the future.

NOTE: although many proposals use standard arrangements, each proposal depends upon its own particular level of complexity and stage of research and inquiry. Be guided by your material as much as by standard formats.

GUYDELINES FOR WRITING PROJECT REPORTS

The aim of the project report is to communicate the results of your project work to an audience. Your audience might already be well informed in the subject. Your trainers will not usually read your report in order to extract knowledge; instead, they will look for evidence that you understand the material and ideas your report presents. Therefore, your document should not only convey information clearly and coherently (such as numbers, facts or other data), but should also, where appropriate, detail the logical processes you relied upon (such as interpretation, analysis, or evaluation).

Typical Components

- Title Page
- Summary
- Introduction
- Background
- Discussion
- Conclusion
- Recommendations
- Attachments

1. Title Page

The essential information here is your name, the title of the project, and the date. Be aware of any other information your trainer requires. The title of a report can be a statement of the subject. An effective title is informative but reasonably short. Ornamental or misleading titles might annoy readers.

2. Summary

This section states the report in miniature. It summarises the whole report in one concise paragraph of about 100-200 words. It might be useful to think in terms of writing one sentence to summarise each of the traditional report divisions: objective, method, discussion and conclusions. Emphasise the objective (which states the problem) and the analysis of the

results (including recommendations). Avoid the temptation to copy a whole paragraph from elsewhere in your report and make it do double duty. Since the summary condenses and emphasises the most important elements of the whole report, you cannot write it until after you have completed the report.

3. Introduction

3.1. The introduction of a project report identifies the subject, the purpose (or objective), and the plan of development of the report. The subject is the ‘what’, the purpose is the ‘why’, and the plan is the ‘how’. Together these acquaint the reader with the problem you are setting out to solve.

3.2. State the subject and purpose as clearly and concisely as possible, usually in one sentence, called the thesis or purpose statement.

3.3. Use the introduction to provide any background information that the reader will need before you can launch into the body of your paper. You may have to define the terms used in stating the subject and provide background such as theory or history of the subject.

Avoid the tendency to use the introduction merely to fill space with sweeping statements that are unrelated to the specific purpose of your report.

4. Background

If the introduction requires a large amount of supporting information, such as a review of literature or a description of a process, then the background material should form its own section. This section may include a review of previous research, or formulas the reader needs to understand the problem. In an academic project report, it is also the point at which you can show your comprehension of the problem.

5. Discussion

5.1. This section is the most important part of your report. It takes many forms and may have subheadings of its own. Its basic components are methods, findings (or results), and evaluation (or analysis). The final

report should emphasise evaluation.

5.2. Before you begin writing, ask the journalist's questions: Who? When? Where? What? Why? How? The last three in particular will help you focus analysis. Beyond asking these simple questions, you also need to make decisions such as: How do you interpret the data? What is the significance of your findings?

6. Conclusion

What knowledge comes out of the report? As you draw a conclusion, you need to explain it in terms of the preceding discussion. Some repetition of the most important ideas you presented there is expected, but you should avoid copying.

7. Recommendations

What actions does the report call for? The recommendations should be clearly connected to the results of the rest of the report. You may need to make those connections explicit at this point – your reader should not have to guess at what you mean. This section may also include plans for how further research should proceed. In professional writing, this section often comes immediately after the introduction.

8. Attachments

8.1. These will include references and may include appendices. Any research that you refer to in the report must also appear in a list of references at the end of the work so that an interested reader can follow up your work.

8.2. Appendices may include raw data, graphs, and other quantitative materials that were part of the research, but would be distracting to the report itself. Refer to each appendix at the appropriate point (or points) in your report.

GUIDELINES FOR PREPARING AND MAKING ORAL PRESENTATION

Oral presentations become easier with *preparation* and *practice*.

I. It helps to know what's expected of you

Before you start researching your project, it's a good idea to agree about the following things;

- How much time do you have for your presentation?
 1. Will you be expected to leave some time to address the questions of your trainer or classmates?
- What form is your presentation supposed to take?
 1. Are you *expected* to read from a text? If so, are you expected to hand out copies of your text to your trainer and classmates for consideration?
 2. Are you *allowed* to read from a text?
 3. Are you *expected* to use notes?
 4. Are you *allowed* to use notes?
 5. Are you *expected* to use various media – slides, an overhead projector, hand-outs – to illustrate points you are making?
 6. If you are expected to use media, who is going to arrange for such things as a projector and slides; an overhead projector and transparencies; the reproduction and distribution of hand-outs?
 7. Is there a particular style of oral presentation that your trainer and classmates expect? (Are you expected to engage your peers in a discussion? Or are you only responsible for conveying a certain amount of information?).
- What criteria are being used to evaluate your presentation? (Delivery? Information? Ability to field questions? etc.).

II. Define the scope of your presentation.

It's important to figure out how much material you actually need to have.

1. It's better to have too much material and to cut it down during

your «rehearsal» sessions within a small group than to find yourself having nothing to say. BUT don't prepare a full-length essay. Remember that the good delivery of an oral presentation takes time. You want to speak slowly and clearly – you may occasionally want to repeat material for emphasis – so, in general, it will take longer to read a paper aloud than it will to read it to yourself

III. Organise your talk as you would an essay.

- Clear and logical organisation is even more important in presentations than it is in written papers.
- Start out with a very clear thesis statement in which you should outline your subject and the main points you will be addressing – in the order in which you will be addressing them.

IV. Try to make use of supplementary media to illustrate or illuminate aspects of your talk.

- The use of visual or auditory material to highlight certain points in your presentation will encourage your audience to attend to and remember what you are saying.
- It will divert your audience from *looking at you* to looking at something *else* for some of the time.
- Supplementary media can include slides, overhead projections, hand-outs, segments on videotape and so on.
- Find interesting, unexpected and unusual material — but be sure that it does have direct relevance to your topic.
- Make sure that you have the mechanics of your media worked out in advance — don't waste time trying to figure out how to use a slide projector or putting slides or overheads in upside down.
- Be sure to leave time for using the equipment and for the visual images to sink in — remember that this may take time

away from your oral presentation, so adjust your visual aids — and your presentation — accordingly.

V. Leave time to rehearse your presentation.

- It's extremely important to leave yourself sufficient time before your presentation for rehearsal. You need to know
 1. how much to write — or how many notes to have — to fill the time;
 2. how to hold your notes so you don't just bury your head in them and read;
 3. how quickly — or slowly — to talk;
 4. whether you need to make notes on the blackboard; etc.
- Start out rehearsing by yourself
 1. Have a clock handy so that you can time yourself
 2. Mark places where you could expand upon points or develop more complex concepts.
 3. If you have too much material, look to see where you can cut your notes down. Don't actually delete «superfluous» material, for you might speed up when you're nervous — you might find yourself able to cover more material than you did in rehearsal. (NOTE: One way to deal with this is to highlight central points; then, if you find you have extra time, you can make use of elaborating or supporting material.)
- Practice the presentation at least three times.
 1. Reading over your notes silently is not enough; you must run through the speech out loud.
- Be sure you know how to pronounce all the words in your paper. If you're not sure, look them up in a dictionary and make your own phonetic notation to let you know how to pronounce them.

- Say each word you're uncomfortable with 5 to 10 times to make sure you have mastered it.
- *Turn your notes into a script. For instance, note*
 1. where you're going to be emphatic;
 2. where you're going to repeat points;
 3. where you might make a (seemingly) casual remark, etc.
- Make sure you know your material well enough to talk comfortably without depending too much on notes.
- After mastering your wording, give your presentation in front of a mirror.
- Finally, you may want to try your talk out on one of your project-team members.

VI. It's important to feel comfortable about the way you look, and to be relaxed and confident, during your presentation.

- Make sure that you are well-rested and relatively stress-free on the day of your presentation.

VII. Treat your presentation like a well-planned performance

- Set the stage carefully.
 1. Be sure you get to the class in plenty of time to see to any arrangements that need to be made (check the operating condition of VCRs, OHP, etc.).
 2. Figure out before you start talking where you're going to situate yourself for the presentation: standing at the front of the class, sitting on a desk, etc.
 3. Decide what you're going to do with notes: Is there a lectern? A desk? Are you going to just hold them?
- Stay in control.

1. Talk slowly.

2. Talk clearly (enunciate).

3. Talk loudly.

4. Make eye contact.

5. *Avoid staying in one place. Try not to simply stand or sit in one spot; it's a good idea to walk around a bit, to gesture and change the direction of your focus in order to keep all of the audience interested.*

6. Be sensitive to your audience. If you notice that people are looking bored or distracted, change your position, the speed or volume of your voice.

VIII. Handle questions with confidence.

- Don't panic when you're asked a question. Give it careful — but quick — consideration and answer it to the best of your ability.
- It's acceptable to tell someone that you don't understand his or her questions. (This is also a good way to stall for time.) Ask them to rephrase or clarify it — or rephrase it yourself and ask them if that is what they meant.
- It's also all right to admit that you're not sure about the answer to a question — sometimes a lively discussion can ensue if you turn the question over to the class.
- Try to give everyone who wants to ask a question a turn.

IX. After your presentation session, take time to assess your “performance” and to act positively on feedback.

Prepared by Dr. Nellie Ferret, Learning Skills Counsellor/Educator, for the Counselling and Learning Skills Service: University of Toronto

Англійсько-український глосарій термінів з методики навчання іноземних мов і культур

English	Ukrainian
academic lecture	Лекція
accuracy ~ activity grammar ~ pronunciation ~ reading ~ vocabulary ~ writing ~	правильність / коректність вправа на формування / удосконалення навичок коректність граматичного оформлення коректність артикуляційного та інтонаційного оформлення / фонематичність коректність артикуляційного та інтонаційного декодування графічних знаків та письмових повідомлень / техніка читання коректність лексичного оформлення техніка письма
acquisition SLA (second language acquisition)	оволодіння мовою теорія оволодіння іноземною мовою
activity accuracy ~ closed ~ communication ~ communicative ~ communicative language ~ fluency ~ learning ~ open-ended ~ practice ~ role-play ~ warm-up ~	діяльність / вид діяльності / вправа некомунікативна вправа / вправа на формування / удосконалення навичок вправа закритого типу умовно-комунікативна вправа комунікативна вправа вид мовленнєвої діяльності вправа для розвитку / вдосконалення вмінь вправа вправа відкритого типу некомунікативна вправа / вправа для формування / удосконалення навичок / тренувальна / підготовча вправа рольова гра мовленнєва зарядка
aim cognitive ~ developmental ~	ціль / мета пізнавальна ~ розвивальна ~

educational ~ pedagogic ~ practical ~ socio-cultural ~	освітня ~ виховна ~ практична ~ соціокультурна ~
analysis discourse ~ needs ~	аналіз лінгвістика тексту аналіз потреб
approach bottom-up ~ communicative ~ comprehension ~ enquiry ~ genre-based ~ integrated ~ learner-centred ~ lexical ~ product-oriented ~ process-oriented ~ structural ~ top-down ~	підхід підхід до навчання усного мовлення “знизу вгору” комунікативний ~ аудитивний ~ проблемний ~ жанровий ~ принцип паралельного та взаємопов’язаного навчання усіх видів мовленнєвої діяльності особистісно-діяльнісний ~ лексичний ~ ~ до навчання, орієнтований на результат ~ до навчання, орієнтований на процес структурний ~ ~ до навчання усного мовлення “зверху вниз”
assessment ~ criteria ~ on entry current ~ end-of-course ~ formative ~ peer ~ self- ~ self- ~ check list self- ~ grid summative ~ performance ~	оцінювання / контроль критерії оцінювання вступне оцінювання поточний контроль випускне оцінювання поточний контроль взаємоконтроль самоконтроль контрольний лист самооцінки шкала самооцінювання підсумковий контроль оцінка мовленнєвої поведінки

awareness language ~	усвідомленість / обізнаність загальна мовна усвідомленість
backwash / wash-back effect	вплив контролю на процес навчання
CALL (computer assisted language learning)	навчання іноземної мови за допомогою комп'ютера
call for papers	інформаційний лист-запрошення
“Can-do” statements	“Можу” твердження
classroom management	управління навчальним процесом
classroom communication	педагогічне спілкування
classroom dynamics	хід уроку / заняття
classroom interaction type of ~ P→C1 P1→P2 T→C1 T→P one-to-one instruction pair work / practice whole class work	педагогічна взаємодія режим роботи учень / студент – клас / група парна робота фронтальна робота індивідуальна робота індивідуальні заняття парна робота фронтальна робота
classroom monitoring	організація педагогічної взаємодії
CLT (communicative language teaching)	комунікативний метод навчання іноземних мов
code switching	переключення з одного мовного коду на інший
communicative abilities and attitudes	комунікативні здібності
competence	компетентність

communicative ~ ~ development grammatical ~ interpretation ~ linguistic ~ listening ~ lexical ~ professional~ profession specific ~ reading ~ speaking ~ translation ~ writing ~	комунікативна ~ формування ~ граматична ~ ~ в усному перекладі мовна / лінгвістична ~ ~ в аудіюванні лексична ~ професійна ~ професійно орієнтована ~ ~ у читанні ~ в говорінні ~ у письмовому перекладі ~ у письмі
conference announcement	повідомлення про конференцію
conference abstracts	тези доповіді
content ~ and Language Integrated Learning (CLIL) ~ -based instruction ~ -based learning ~ selection	зміст урахування міжпредметних зв'язків предметно орієнтоване навчання предметно орієнтоване навчання відбір змісту навчання
correction correction code self- ~	виправлення символи для позначення помилок самовиправлення
course ~ book ~ series	курс навчання / курси підручник навчально-методичний комплекс (НМК)
cross reference	посилання
cue	Опора
curriculum National ~	навчальний план / освітній стандарт / освітня програма державний освітній стандарт
domain educational ~ occupational ~	сфера діяльності освітня ~ професійна ~

personal ~ public ~	особиста ~ суспільна ~
drill substitution ~ transformation ~	некомунікативна вправа / вправа на формування / вдосконалення навичок ~ на підстановку ~ на трансформацію
effect native language ~ washback / backwash ~	вплив урахування впливу рідної мови ~ контролю на навчальний процес
EFL (English as a Foreign Language)	англійська мова як іноземна
ELT (English Language Teaching)	(методика) навчання англійської мови
English-medium school	англійська школа (школа, де усі предмети викладаються англійською)
EPP (Educational Professional Programme)	освітньо-професійна програма (ОПП)
EQS (Education and Qualification Standard)	освітньо-кваліфікаційна характеристика (ОКХ)
Error	Помилка
ESP (English for Specific Purposes)	навчання англійської мови в немовних ВНЗ / англійська мова для професійного спілкування
evaluate / evaluation lesson evaluation formal ~ peer ~ self: ~ student ~	оцінювати / оцінювання / аналіз аналіз уроку / заняття офіційний аналіз ефективності запропонованої методики аналіз уроку / заняття колегами самоаналіз аналіз уроку / заняття учнями / студентами

feedback give ~ peer ~ provide ~	зворотній зв'язок / коментар / зауваження / виправлення / контроль надати коментар / зробити зауваження коментар / зауваження однокласників / колеґ забезпечувати зворотній зв'язок
fluency oral ~ written ~	змістовність / швидкість ~ усного мовлення ~ писемного мовлення
goal ~ setting learning ~	мета вправи визначення цілі / мети ціль опанування
guidance / guide / guided guided discovery guided writing	керування / керувати / керований евристична бесіда кероване письмо
handout(s)	роздавальний матеріал(и)
ICT / IT (Information, Communication Technology)	ІКТ / ІТ (інформаційні (комунікаційні) технології)
IELTS (International English Language Testing System)	міжнародна система тестування володіння англійською мовою
immersion	метод занурення
independent study	самостійна робота
interaction spoken ~	взаємодія діалогічне мовлення
interactive whiteboard (IWB)	інтерактивна дошка
interpretation	усний переклад / тлумачення
instruction content-based ~	навчання / освіта предметно орієнтоване навчання
knowledge background ~	знання фонові ~

LP (language portfolio)	мовний портфель
learning ~ goals ~ journal ~ outcomes ~ objectives ~ resources ~ skills ~ strategy ~ style auditory learner kinaesthetic learner visual learner task-based ~	вивчення / навчання / опанування цілі опанування навчальний щоденник результати навчання навчальні цілі навчальні ресурси навчальні уміння навчальна стратегія навчальний стиль аудит (слуховий тип) кінестет (кінестетичний тип) візуал (візуальний тип) проблемне навчання / метод комунікативних завдань
level entry level target level national qualification levels of achievement	рівень вихідний рівень вихідний / цільовий ~ національні кваліфікаційні рівні досягнень (ОКХ і ОПП)
listening extensive ~ intensive ~ ~ for detailed comprehension ~ for gist ~ to interaction mechanics of ~ anticipation auditory perception concentration guessing recognition	аудіювання екстенсивне ~ інтенсивне ~ детальне ~ / з повним розумінням змісту аудіотексту глобальне ~ / з розумінням основного змісту аудіотексту ~ діалогічного мовлення механізми ~ антиципація / ймовірне прогнозування сприймання звуків, їх сполучень, інтонацій увага контекстуальна / смислова здогадка

transactional ~	розпізнавання звуків, їх сполучень, інтонацій, звукових образів ЛО та граматичних форм ~ монологічного мовлення
manual	навчальний посібник
material ~ design ~ developing ~ evaluation ~ selection self-access ~ supplementary ~ teaching ~s ~ utilising	навчальний матеріал розробка ~ розробка ~ аналіз навчальних матеріалів та оцінка їхньої ефективності відбір ~ матеріали для самостійної роботи додатковий ~ навчальні матеріали використання ~
medium of instruction	мова навчання
mediation ~ skills	посередницька діяльність / медіація медіативні вміння
mind map	денотатна карта
mode	спосіб виконання вправи
monograph	Монографія
MCQ (multiple-choice question)	завдання на вибір правильної відповіді
needs cater for ~ meet ~ ~ analysis	Потреби відповідати потребам задовольняти потреби аналіз потреб
observation peer ~	відвідування занять з метою аналізу взаємовідвідування занять з метою аналізу
observed lesson	відкрите заняття
paper conference ~ research ~ research ~ abstract	дисертація / наукове дослідження / наукова стаття наукова доповідь наукова стаття анотація

plenary	підведення підсумків заняття
PPP (presentation – practice – production)	модель оволодіння іншомовним спілкуванням: “мовлення 1 – мова – мовлення 2”
practice accuracy ~ fluency ~ teaching ~	тренування / практика тренування мовного матеріалу тренування мовленнєвого матеріалу педагогічна практика
principle language-culture connection	принцип навчання принцип взаємопов’язаного навчання мови і культури
problem solving	проблемний метод
procedures	сукупність прийомів навчання / учіння / мовленнєві дії учнів / студентів
proficiency language proficiency language proficiency levels basic user breakthrough waystage independent user threshold vantage proficient user effective operational proficiency mastery	володіння / компетентність володіння мовою рівні володіння мовою елементарний користувач інтродуктивний (“відкриття”) середній (“виживання”) незалежний користувач рубіжний просунутий досвідчений користувач автономний компетентний
proofreading	Коректура
question closed ~ comprehension ~ display ~ open-ended ~ or- ~	питання ~ закритого типу ~ на перевірку розуміння змісту тексту / повідомлення ~ на перевірку володіння лексико-граматичним матеріалом ~ відкритого типу альтернативне ~

tag- ~ wh- ~ yes / no ~	розділове ~ спеціальне ~ загальне ~
rapport build ~	взаєморозуміння / контакт учителя / ви- кладача з учнями / студентами
reading extensive ~ fluent ~ global ~ guided ~ intensive ~ mechanics of ~ anticipation correspondence guessing recognition visual perception oral ~ ~ aloud ~ for detailed comprehension scanning silent ~ skimming	читання екстенсивне ~ зріле ~ синтетичне ~ навчання техніки ~ / кероване / навчальне ~ інтенсивне ~ техніка / механізми ~ антиципація / ймовірне прогнозування співвіднесення контекстуальна / смислова здогадка розпізнавання графічних форм ЛО та гра- матичних форм операції зорового сприйняття ~ вголос ~ вголос вивчаюче ~ переглядове / пошукове ~ ~ мовчки ознайомлювальне ~
reference book	Довідник
research informational ~ ~ grant application ~ report ~ paper abstract	дослідження інформаційно-довідковий пошук подання на отримання грантів науковий звіт анотація
review	Рецензія
scholarly correspondence	наукова кореспонденція
scholarly article	наукова стаття
Self-study	самостійна робота
skills	навички / уміння

academic ~	навчальні уміння
accuracy ~	навички
grammar ~	граматичні навички
integrated ~	інтегровані вміння
language ~	мовні уміння
linguistic ~	навички
linguistic contributory ~	навички
motor-perceptive ~	перцептивні навички
productive ~	продуктивні вміння
professional ~	професійні уміння
professionally oriented ~	професійно орієнтовані вміння
profession specific ~	професійно орієнтовані вміння
receptive ~	рецептивні навички / уміння
reproductive ~	репродуктивні навички
~ development	формування навичок / розвиток умінь
study ~	вміння учитися / навчальні вміння
vocabulary ~	лексичні навички
SL (source language)	мова оригіналу
SLA (second language acquisition)	оволодіння другою іноземною мовою
smart board	комп'ютерна дошка
speaking	усне мовлення / говоріння
~ accuracy	правильність ~
~ competence	компетентність у говорінні
~ fluency	змістовність / швидкість
~ interaction	діалогічне мовлення
adjacency pair	діалогічна єдність
~ production	монологічне мовлення
~ proficiency	володіння усним мовленням
~ range	діапазон ~
~ skills	вміння говоріння
~ turn	репліка
hold a turn	реагувати на репліку / підтримувати спілкування
relinquish a turn	закінчувати діалог

turn-taking	обмін репліками
-------------	-----------------

spidergram	спайдограма / деревоподібна смислова схема
ST (source text)	Текст-оригінал (ТО)
stage lesson ~ ~s for translation	етап / фаза / послідовність етап уроку / заняття послідовність перекладацьких дій
STT (student talking time)	час мовлення студента
study self: ~ ~ skills	навчання / учіння / монографія / дослідження самостійна робота / самоосвіта навчальні вміння
submission guidelines	вимоги до оформлення публікацій
summary	(авто)реферат
syllabus ~ fit	навчальна програма відповідає вимогам навчальної програми
task	завдання/комунікативна вправа
teacher teacher development course future ~ in-service ~ pre-service ~ prospective ~ student ~ ~ education ~ training	учитель / викладач курси підвищення кваліфікації вчителів / викладачів майбутній ~ практикуючий ~ майбутній ~ майбутній ~ майбутній ~ майбутній ~ професійна підготовка вчителя / викладача професійна підготовка вчителя / викладача
teaching fringe ~ high-structured ~ language ~	навчання / педагогічна діяльність учителя / викладача нетрадиційне / альтернативне навчання / методика жорстке управління навчальними діями учнів / студентів (методика) ~ мови

low-structured ~ ~ aids ~ grammar ~ pronunciation ~ vocabulary team ~	гнучке управління навчальними діями учнів / студентів наочні посібники / наочність формування граматичних навичок / граматичної компетентності / навчання граматики формування слухо-вимовних та інтонаційних (фонетичних) навичок / навчання вимови формування лексичних навичок / лексичної компетентності / навчання лексики колективне викладання
technique learning ~ teaching ~ testing ~	Прийом ~ учіння ~ навчання ~ контролю
test / testing achievement ~ completion ~ matching ~ multiple choice ~ objective ~ oral ~ placement ~ proficiency ~ progress ~ rearrangement ~ subjective ~ substitution ~ summative ~ transformation ~ true-false ~	тест / тестування / тестове завдання / контроль / контрольна робота тест / контроль навчальних досягнень тестове завдання на завершення тестове завдання перехресного вибору тестове завдання множинного вибору об'єктивний тест (перевірка за ключами) усний тест діагностичний тест (за результатами якого відбувається розподіл учнів / студентів по групах) контроль рівня володіння компетентністю рубіжний / поточний контроль тестове завдання на впорядкування суб'єктивний тест тестове завдання на підстановку підсумковий контроль тестове завдання на трансформацію тестове завдання альтернативного вибору
theme ~ and rheme succession	тема / тематичний напрям темо-рема-тична послідовність

thesis	Дисертація
TL (target language)	мова перекладу / цільова мова
Total Physical Response (TPR) translation bilateral ~ ~ equivalency profession specific ~ quality standards of ~ succession of ~ operations	повна фізична реакція письмовий переклад двосторонній ~ перекладацька відповідність / еквівалентність ~ професійно орієнтований ~ адекватність послідовність перекладацьких дій
TT (target text) ~ localization	текст перекладу (ТП) соціокультурна адаптація ~
TTT (teacher talking time)	час мовлення вчителя/ викладача
visual ~ aid flash-cards ~ learner	наочний наочний посібник/наочність картки миттєвого пред'явлення візуал
writing genre-based ~ guided ~ mechanics of ~ note-taking process-oriented ~ product-oriented ~ ~minutes	письмо/писемне мовлення жанровий підхід до навчання писемного мовлення кероване писемне мовлення (з використанням опор) техніка письма / механізми писемного мовлення конспектування процесуальний підхід до навчання писемного мовлення текстовий / текстуальний підхід до навчання писемного мовлення ведення протоколу

(Фабрична Я. Г. Англійсько-український глосарій термінів з методики навчання іноземних мов і культур / Я. Г. Фабрична // Іноземні мови №4/2015 (84). – С. 54-60.)

